

Slovenski št. 5 čebelar

letnik CXVI – maj 2014

ISSN 0350-4697

**Delo s čebeljimi družinami
pri pridobivanju matičnega mlečka**

Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2013

Vabilo na 12. čebelarški praznik v Polhov Gradec

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle

TEHTNICA ČEBELARSKA SMS / GPRS

- enostavna namestitvev in upravljanje preko sms sporočil
- nizki stroški vzdrževanja
- deluje na baterije, življenjska doba baterije je do 10 let
- vodotesno ohišje iz nerjavečega jekla
- garancija 2 leti

AKCIJSKA CENA: 695,00 EUR z DDV

REDNA CENA: 760,00 EUR z DDV

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
ob sobotah: 9.00 - 12.00.

SMUKALNIK CVETNEGA PRAHU PVC

- večji in zračnejši predal, da se nabrani cvetni prah lepo suši in ni tako hitro podvržen plesnjenju
- primeren za AŽ in LR panje

AKCIJSKA CENA: 9,10 EUR z DDV

REDNA CENA: 10,10 EUR z DDV

Pokrov za LR panj PVC z izolacijo

- odporen na vročino do 110°C
- maksimalna UV zaščita
- dvojna stena omogoča, da je panj pozimi topel in poleti hladen

AKCIJSKA CENA: 14,08 EUR z DDV

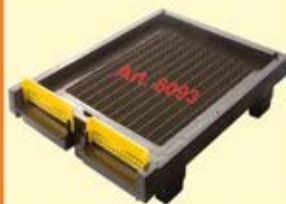
REDNA CENA: 16,00 EUR z DDV

Podnica LR ventilirana PVC

AKCIJSKA CENA: 10,08 EUR z DDV

REDNA CENA: 11,20 EUR z DDV

NAROČENO BLAGO VAM LAHKO ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur

Tel.: 04 25 19 410, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

Pri gotovinskem nakupu čebelarске opreme v vrednosti več kot 50 EUR priznamo čebelarjem z veljavno čebelarско izkaznico 4 % popusta.

UVODNIK

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

V novi čebelarski sezoni, ki je v tem mesecu v polnem razmahu, čebelarji znova upamo, da bo letošnja letina dobra, da bodo čebele dobro prestale vse vplive okolja in da bomo jeseni zazimili močne in zdrave čebelje družine. Vemo, da temu ni vedno tako, zato v čebelarstvu delujejo službe, ki čebelarjem pomagajo krmariti med različnimi dogodki, ki se jim pripetijo med letom. Za čim širšo podporo čebelarjem si prizadeva tudi ČZS, v okviru katere od začetka tega leta delujem tudi sam. Vključen sem predvsem v izvajanje nalog Rejskega programa (RP) za kranjsko čebelo, ki je naš temeljni dokument in katerega poglobitveni cilj je ohraniti zadostno število osebkov kranjske sivke in njihovo enakomerno poseljenost po vsej Sloveniji. K uresničevanju tega cilja vabimo tudi vse čebelarje, saj se dobro zavedamo, da nam bo kranjsko sivko uspelo ohraniti samo, če si bomo za to prizadevali vsi skupaj. Ob tem smo lahko zadovoljni, da nas podpira Ministrstvo za kmetijstvo in okolje – tudi s sredstvi za izvedbo nekaterih nalog – kljub temu pa moramo poglobitveno delo opraviti čebelarji sami.

V minulem obdobju so bili za ohranjanje kranjske čebele izvedeni ukrepi iz Uredbe o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji, kot so menjava matic, subvencioniranje vzrejalcev matic, spremljanje kakovosti vzrejenih matic kranjske sivke ter naloge v okviru Rejskega programa, med katerimi je tudi vsakoletna odobritev vzrejalšč čebeljih matic. Vse te naloge izvajamo tudi v tem letu. Za izvajanje nalog Rejskega programa je nujno, da se v njihovo izvajanje vključijo tudi čebelarji s svojimi čebeljimi družinami, to pa lahko storijo z izpolnitvijo in podpisom izjave, ki so jo tisti, ki tega še niste storili, dobili poleg te številke Slovenskega čebelarja. Prosimo vas, da priloženo izjavo izpolnite in pošljete na ČZS ter na ta način pisno potrdite, da si tudi sami prizadevate za ohranitev kranjske sivke, da se zavedate pomembnosti ohranitve kranjske čebele in da se zavezujete, da boste v svojem čebelarstvu skrbeli za čistost kranjske čebele. Do zdaj je to storilo 4044 čebelarjev, naš cilj pa je, da

Fotografija na naslovnici: Rojenje je naravno, njegov namen je razmnoževanje čebel. Čebele k rojenju spodbujajo rojilni nagon.

Foto: Marjan Janežič

UVODNIK

Dr. Peter Kozmus	157
OHRANIMO ČEBELE	159
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Prof. dr. Aleš Gregorc in Peter Podgoršek: Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2013	160
Nataša Lilek: Tudi cvetni prah je lahko obremenjen z ostanki akaricidov	162
Franc Šivic in Vlado Augustin: Novice iz sveta	164
IZ PRAKSE ZA PRAKSO	
Franc Prezelj: Premeščanje čebeljih družin na krajše razdalje z roji	165
Jani Hostnik: Delo s čebeljimi družinami pri pridobivanju matičnega mlečka	166
Andreja Smrdelj: Izdelava sušilnika sadja in talilnika na obnovljiv vir energije – sonce	168
VPRAŠANJA IN ODGOVORI	
Zlatko Kafel: Označevanje prevoznih enot	170
Zlatko Kafel: Registrska tablica – lokacija ali čebelnjak?	170
DELO ČEBELARJA	
Andreja Smrdelj: Najlepši mesec – največ dela	171
ZDRAVJE ČEBEL	
Mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.: Preventivni ukrepi pri kužnih boleznih	173
Dr. Vlasta Jenčič in Stane Srčič: Rotenon – da ali ne?	174
ZGODOVINA ČEBELARSTVA	175
DOGODKI IN OBVESTILA	176
OBVESTILA ČZS	179
MALI OGLASI	192
V SPOMIN	196

INDEX

EDITORIAL

Peter Kozmus, DSc	157
SAVE THE BEES	159
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Prof. Aleš Gregorc, DSc and Peter Podgoršek: The Results of Breeding Activities in 2013	160
Nataša Lilek: Pollen can be Contaminated With Acaricide Residues	162
Franc Šivic and Vlado Augustin: World News	164
PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE	
Franc Prezelj: Relocating Bee Colonies Over Shorter Distances With Swarms	165
Jani Hostnik: Working With Bee Colonies in Obtaining Royal Jelly	166
Andreja Smrdelj: Making the Oven for Fruit and a Melter on a Renewable Energy Source - The Sun	168
Q&A	
Zlatko Kafel: Labelling of Transport Units	170
Zlatko Kafel: Registration Plate – Site or Beehive?	170
BEEKEEPER'S WORK	
Andreja Smrdelj: The Most Beautiful Month – Maximum of Work	171
BEES' HEALTH	
Ivo Planinc, MSc, DVM: Preventive Measures for Infective Diseases	173
Vlasta Jenčič, DSc and Stane Srčič, DSc: Rotenone – yes or no?	174
HISTORY OF BEEKEEPING	175
NEWS AND EVENTS	176
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	179
SMALL ADS	192
IN MEMORIAM	196

bi bile v izvajanje nalog RP vključene čebelje družine večine čebelarjev v Sloveniji.

Če sodimo po poročilih čebelarjev, so čebelje družine letošnjo zimo dobro prestale, zato, kot kaže, čebelarjem med sezono ne bo treba množiti čebeljih družin, da bi napolnili prazne panje. Zaradi tega pričakujem, da bo tudi odbira čebeljih družin glede na značilne karakteristike kranjske čebele letos inten-

zivnejša in s tem tudi uspešnejša. Na vsa morebitna vprašanja vam bo z veseljem odgovoril terenski svetovalec, pristojen za vaše območje, poleg tega pa vam bo lahko tudi praktično svetoval o izvajanju osnovne odbire. Naj na koncu vsem čebelarjem zaželim uspešno in medeno sezono. Naj med!

Dr. Peter Kozmus,

strokovni vodja Priznane rejske organizacije

Vabilo na 12. čebelarški praznik v Polhov Gradec

Letošnje srečanje slovenskih čebelarjev bo v soboto, 24. maja 2014, ob 11. uri, v Polhovem Gradcu. Pristrčno vabimo vse čebelarje in čebelarke, pa tudi soproge čebelarjev in vse ljubitelje čebel. Za vas smo pripravili zanimiv in pester program: razstavo ob 100. obletnici rojstva prof. dr. Jožeta Riharja, razstavo čipk z motivi čebel, za zabavo bo poskrbel ansambel Toneta Rusa, če se vam ne bo mudilo domov, pa se bo ob 19. uri začela tudi gasilska veselica z Mladimi Dolenjci in Dejanom Vunjakom.

Zaradi organizacije in naročanja kosil prosimo društva, da do 10. maja 2014 pošljejo izpolnjene prijavnice na naslov: ČD Dolomiti, Polhov Gradec 72, 1355 Polhov Gradec, ali na e-naslov: kosir.anja@siol.net. Vse dodatne informacije so vam na voljo po telefonu št.: 031/604 309 (g. Prebil). Bone za prijavi-ljena kosila boste prevzeli na infotočki na sami prireditvi. Cena kakovostnega kosila, mariniranega z medom, in postreženega na mizo bo 7 EUR. Pijačo boste lahko naročili med prireditvijo, poskrbljeno bo tudi za dodatno ponudbo jedi z žara, marsikatero droboto pa boste lahko dobili tudi na stojnicah.

Za usmerjanje na parkirišče bodo poskrbeli naši redarji, vendar vam priporočamo, da pridete dovolj zgodaj, tako da si boste lahko v miru ogledali raz-

Foto: Janko Prebil

stavo, se sprehodili po grajskem parku, si ogledali znameniti Neptunov vodnjak in grajski stolp z uro ali pa se povzpeli 150 metrov do Blagajevega spomenika. V neposredni bližini je lepo urejen čebelarški dom z Riharjevimi čebeljakom in drevedom medovitih dreves. Če vas zanima ogled cerkve sv. Petra v Dvoru pri Polhovem Gradcu, ki je biser poznogot-ske arhitekture na Slovenskem, se prijavite organiza-torju čebelarškega praznika.

Z veseljem vas v čim večjem številu pričakujemo v Polhovem Gradcu, saj bomo ob čudovitem druženi-ju preživeli nepozaben dan.

Janko Prebil, ČD Dolomiti Polhov Gradec

Wachs HÖDL

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsches Haseldorf 75 | A-8493 Klöch, Avstrija
Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
Ponedeljek-petek
8:00-12:00 13:00-18:00
Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.
- Po željo izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.
- Obdelava voska možna skozi celo leto.

Wachs aus Österreich Bio Garantie kontrollierter Herkunft

Učni čebelnjak na OŠ Dobrovo

Na Osnovni šoli Dobrovo Goriška brda je lani začel delovati čebelarški krožek. Vanj se je vpisalo pet mladih čebelarjev. Za delovanje krožka je ČZS na podlagi razpisa iz Sklada za ohranitev kranjske čebele, v katerem zbirajo sredstva za postavitev učnih čebelnjakov, zagotovila tako panje kot tudi čebelnjak. Učenci so zelo zadovoljni, da lahko znanje o čebelah in čebelarjenju pridobivajo in poglobljajo v svojem čebelnjaku. Njihov mentor Branko Planinšek, ki je sicer član ČD Kanal-Brda, se je z veseljem lotil usposabljanja učencev za mlade čebelarje, saj bomo le tako tudi v prihodnje imeli čebelarje, ki bodo znali ohraniti našo čebelo. Ob tej priložnosti se čebelarji iz Goriških brd zahvaljujemo ČZS za vso pomoč pri postavitvi učnega čebelnjaka.

Zmago Štucin

Foto: Zmago Štucin

Ob morebitnem pomoru čebel čebelar kliče 112!

Čebelar ob morebitnem pomoru čebel o tem obvesti Center za obveščanje v Republiki Sloveniji, in sicer po telefonu št. 112, in to ne glede na uro ali

dan v tednu. Čebele najprej pregleda veterinar ter nato ustrezno ukrepa.

ČZS

Pomladni zajtrk

V obdobju, ko v naših vrtovih še ni svežega sadja, čakajo pa nas spomladanska utrujenost in šolski napori, si lahko hitro sami sestavimo zdrav zajtrk. Velikost koščkov sadja in oreščkov z rezanjem in drobljenjem prilagodimo našemu EMŠU.

Sestavine in priprava zajtrka za dve osebi:

- 1 zvrhano žlico medu zamešamo v
- 2 dl mlačnega mleka ter z mešanico prelijemo
- 4 dl ovsenih kosmičev in pustimo stati 5 minut; nato dodamo še
- 3 dl mešanice suhega sadja in oreščkov,
- 2 žlici cvetnega prahu ter
- 1 jogurt, pomešamo ter zaželimo dober tek.

Med in sadje dasta takojšnjo energijo, ovseni kosmiči balastne snovi za poznejši učinek, nenasičena olja iz oreščkov pa z zapoznelim energijskim učinkom pomagajo dočakati naslednji obrok. Ko imamo možnost, dodajamo temu receptu sveže sezonsko sadje. Na sliki so suhi jabolčni krljji, brusnice, slive, marelice, rozine, orehova jedrca, lešniki, arašidi, brazilski in indijski oreščki ter mandlji, vsemu temu pa po svojem navdihu lahko dodamo še drugo suho ali sveže sadje. Dober tek!

Sandi Marolt

Foto: Jože Marolt

Foto: Jože Marolt

Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2013

Aleš Gregorc*, ales.gregorc@kis.si, in Peter Podgoršek

V začetku sezone so vzrejevalci v svojih vzrejališčih čebeljih matic predvideli 196 kandidatov za matičarje. Vse te čebelje družine so bile skrbno pregledane. Najprej smo pregledovali njihove morfološke značilnosti ter morebitno navzočnost spor Nosema sp., na terenu pa je delovna skupina na podlagi rezultatov teh pregledov ter na podlagi pregleda mirnosti čebel na satju, strnjenosti zalege in obarvanosti obročkov zadka odbrala 82 matičarjev, od katerih so vzrejevalci v letu 2013 vzrejali matice. V vzrejališču »Plemenilna postaja Rog-Ponikve«, kjer vzrejajo rodovniške matice, so bili odbrani tudi trotarji. Skupaj je bilo vzrejenih in vpisanih v Izvorno rodovniško knjigo 29.892 matic, od tega 189 rodovniških.

Preizkušanje potomcev

Leta 2013 je bilo v progno testiranje oddanih 517 matic. V testiranje jih je oddalo 26 čebelarjev. Rezultati testiranja bodo znani po zaključeni čebelarški sezoni v letu 2014. Rezultati testiranj v letu 2013 pa se nanašajo na podatke o maticah, ki so bile vzrejene in oddane v testiranje leta 2012.

Označena plemenska matica v razpošiljalni matičnici

Selekcijski indeks

Indeks je izračunan na podlagi rezultatov progne testiranja na rojivost, mirnost čebel in pridelek medu. Razmerja med temi lastnostmi je na podlagi večletnega spremljanja rezultatov določil dr. Poklukar. Predpostavil je, da je v čebelarstvu odločilen donos medu ter da sta mirnost in rojivost pomožni lastnosti, ki imata sicer določen vpliv na pridelek medu. Ugotovil je, da z mirnimi in nerojivimi družinami pridelamo več medu. Obe lastnosti je izrazil tudi v kilogramih medu.

Ena točka ocene mirnosti je tako vredna 0,81, ena točka ocene rojivosti pa 2,23 kg medu. Selekcijski indeks je izračunan po formuli $0,42 \times \text{donos medu (kg)} + 1,94 \times \text{točke ocene rojivosti} + 0,80 \times \text{točke ocene mirnosti}$. V preglednici 1 so prikazane povprečne vrednosti selekcijskega indeksa za posamezne vzrejevalce in za ocenjevane linije odbranih matičarjev.

Preglednica 1: Razvrstitev prvih desetih vzrejevalcev po selekcijskem indeksu (Si) testiranih matic v letu 2013

Št.	Vzrejevalec	Si
1.	Donko	20,596
2.	Bukovšek	20,596
3.	Tratnjek	20,596
4.	Bučar	20,596
5.	Jug	20,596
6.	Dremelj, J.	20,596
7.	Herbaj	20,596
8.	Kapun	20,253
9.	Dremelj, I.	20,013
10.	Grm	19,801

Povprečna ocena rojivosti v letu 2013 je bila 3,25 od možnih 4 točk. Trend rojivosti se v zadnjem obdobju zmanjšuje, to pa ni zaželeno. V preglednici 2 prikazujemo deset vzrejališč, v katerih so bile linije matic najmanj rojive. Vrstni red v tabeli je od najmanj do bolj rojivih matic. Linija predstavlja odbrana matičarja v vzrejališču.

Preglednica 2: Vzrejališča z najmanj rojivimi linijami matic

Št.	Vzreja	Matičar	Rojivost
1.	Pislak	345	3,998
2.	Dremelj, I.	18961 (2010)	3,886
3.	Kavaš	18542 (2011)	3,767
4.	Grm	13703 (2011)	3,631
5.	Koštomaj	19898 (2011)	3,625
6.	Kapun	1486 (2010)	3,615
7.	Vozelj	23736 (2009)	3,584
8.	Jakšič	21443 (2010)	3,549
9.	Luznar	19659 (2009)	3,535
10.	Bučar	1697 (2011)	3,507

* Prof. dr., Kmetijski inštitut Slovenije

Za čebelarje kupce matic je zelo pomembna lastnost mirnost. V preglednici 3 prikazujemo razvrstitev linij, od najbolj do najmanj mirnih matic, glede na povprečje za mirnost.

Preglednica 3: Razvrstitev linij glede na povprečje za mirnost

Št.	Vzreja	Linija	Mirnost
1.	Pokorni	30506 (2011)	3,570
2.	Zaletelj	14234 (2008)	3,516
3.	Luznar	19659 (2009)	3,444
4.	Bučar	1697 (2011)	3,434
5.	Andrejč	17818 (2010)	3,429
6.	Bukovšek	29701 (2010)	3,423
7.	Koštomaj	19897 (2011)	3,409
8.	Pislak	7105 (2010)	3,403
9.	Dremelj, I.	2630 (2009)	3,401
10.	Dremelj, I.	18961 (2010)	3,394

Po slabih donosih leta 2012 se je povprečna ocena donosa medu leta 2013 znova zvišala na običajnih 26,1 kg. Trend povečevanja letnega donosa medu ostaja približno 0,3 kg na leto.

Sklep

Čebelarji so ocenjevali tudi obarvanost delavk. Obarvanost je bila ocenjena pri 385 družinah. Povprečna ocena obarvanosti je 3,65 točke od štirih možnih. Najvišjo oceno je prejelo 70,4 odstotka čebelih družin – to je več kot v prejšnjih letih –, 25,0 odstotka jih je prejelo oceno 3, oceno 2 pa je prejelo

Preglednica 4: Razvrstitev linij glede na tehtano povprečje donosa medu

Št.	Vzreja	Linija	Med (kg)
1.	Koštomaj	19897 (2011)	31,364
2.	Kapun	1486 (2010)	30,811
3.	Pislak	345	29,915
4.	Luznar	19659 (2009)	29,115
5.	Grm	13703 (2011)	28,852
6.	Grm	13701 (2011)	28,790
7.	Grm	13679 (2011)	28,515
8.	Bukovšek	29701 (2010)	28,059
9.	Bučar	1398 (2011)	27,854
10.	Pislak	7567 (2010)	27,842

4,2 odstotka čebeljih družin. Obarvani družini sta bili dve. Stopnja obarvanosti je bila leta 2013 podobna tisti leta 2012.

Pričakovane rejske cilje za kranjsko čebelo bo mogoče dosegati v še večji meri, ko bo v program vključena večina čebeljih družin na območju Slovenije, kjer bo osnovna odbira tudi potekala. Poleg tega ima na doseganje rejskih ciljev velik vpliv odmiranje družin, ki se v različnih stopnjah pojavlja v različnih okoljih in različnih letih. Pomembno je, da k izvajanju vzrejne dejavnosti pristopi večina čebelarjev, ki se dejavno vključujejo v program zagotavljanja čistosti rase. Po drugi strani pa naj čebelarji vso svojo pozornost namenijo vzdrževanju močnih in zdravih družin, saj bo to v daljšem časovnem obdobju prispevalo k njihovem manjšemu odmiranju. ■

**Čebelarstvo in vzreja matic
Jožica in Jožef Tratnjek**

Žižki 93, 9232 Črenšovci

Pri nas dobite kakovostne in označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev. Vzreja poteka pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Tel.: 041/886 652, 031/574 775 ali 02/570 18 17 (zvečer)

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE

Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980

Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

Tudi cvetni prah je lahko obremenjen z ostanki akaricidov

Nataša Lilek*, natasa.lilek@czs.si

Kadar govorimo o ostankih sredstev, ki jih uporabljamo za zatiranje varoj, največkrat najprej pomislimo na njihove ostanke v vosku in medu, vendar se moramo zavedati, da se lahko ti znajdejo tudi v drugih čebeljih pridelkih. V prejšnji številki SČ ste lahko prebrali izsledke analiz ostankov akaricidov v medu in vosku, tokrat pa lahko preberete, kako uporaba teh snovi onesnaži cvetni prah osmukanec, satje (oz. vosek), iz katerega pridobivamo izkopenec, in tudi na izkopenec. Pridobili smo jih v okviru lanskega Operativnega programa varova čebel, ki smo ga izvajali v sodelovanju z VF NVI.

Vzorčenje

Vzorci osmukanca in izkopenca, pa tudi satja oz. voska, iz katerega je bil pridobljen izkopenec, so bili leta 2013 odvzeti iz tistih čebeljih družin, pri katerih se je izvajalo konvencionalno zatiranje varoj. Tako je bil leta 2009 uporabljen amitraz (Apivar), leta 2010 kumafos (Checkmite), leta 2011, 2012 in 2013 pa timol (Apiguard, Timovar). Vzorci so bili pridobljeni tudi iz tistih družin, pri katerih je bil leta 2012 za zatiranje varoj uporabljen amitraz, in iz družin, pri katerih je bil leta 2012 upravljen kumafos. V vseh primerih je bila za zimsko zatiranje uporabljena oksalna kislina. Pridobili smo tudi vzorce cvetnega prahu iz rojev naseljenih v nove panje. Uporabili smo satnice s certifikatom, da so brez ostankov.

Rezultati in razprava

Cvetni prah osmukanec velja za pridelek, ki naj bi bil najmanj obremenjen z ostanki različnih akaricidov, saj ga pridobivamo na vhodu čebel v panj. Skupaj je bilo pridobljenih in analiziranih 16 vzorcev cvetnega prahu osmukanca, in sicer iz družin, v katerih je bilo leto prej za zatiranje varoj uporabljeno eno izmed sredstev z aktivnimi učinkovinami timol, kumafos ali amitraz. Vzorce smo pridobili z zunanjimi osmukalniki. Rezultati so pokazali, da je bila vsebnost ostankov omenjenih sredstev in njihovih metabolitov v vseh analiziranih vzorcih cvetnega prahu osmukanca pod mejo detekcije ($< 0,005$ mg/kg). Izsledok kaže tudi na to, da vir akaricidov ni okolje. V našem primeru ostankov akaricidov v osmukancu ni bilo, nikakor pa se ne smemo zavajati in biti prepričani, da cvetni

Vzorec analiziranega cvetnega prahu izkopenca

Foto: MB

prah osmukanec ni problematičen glede možnosti pojava ostankov akaricidov v njem, čeprav ga pridobivamo zunaj čebeljega panja. Ob čezmerni in nepravilni uporabi akaricidov obstaja namreč možnost pojava uporabljenega akaricida tudi v cvetnem prahu osmukancu. Cvetni prah je sicer potrjen tudi onesnaženju iz okolja. To je lahko vir pesticidov, ki jih uporabljajo v kmetijstvu za zaščito in varstvo rastlin pred škodljivci. Okolje je tudi vir težkih kovin in organskih onesnažil, ki jih čebele lahko prenesejo ne samo v cvetni prah, ampak tudi v druge čebelje pridelke. V cvetnem prahu, ki smo ga analizirali, smo med drugim določali tudi vsebnost pesticidov, ki izvirajo iz kmetijstva. Največkrat so bile zaznane substance, ki jih v kmetijstvu uporabljajo kot fungicide. Ti naj sicer ne bi ogrožali čebel, vsak pojav takšnega sredstva v čebeljih pridelkih pa je seveda problematičen s stališča zagotavljanja varnega živila. Najvišja dovoljena vsebnost pesticidov iz okolja v čebeljih pridelkih za zdaj še ni določena, je pa vsebnost teh snovi v čebeljih pridelkih primerljiva z vsebnostjo pesticidov v drugih živilih in prisotnost le teh naj ne bi predstavljala problemov za zdravje ljudi (Bogdanov, 2006).

Hrana za čebeljo zalego ter zelo pomembna snov za razvoj in življenje čebel je tudi cvetni prah, ki ga čebele shranijo v celice staja in ga imenujemo čebelji kruhek oz. izkopenec. Tega pridelka, namenjenega za humano uporabo, na našem tržišču tako rekoč ni mogoče dobiti. Nekateri čebelarji ga pridobivajo samo za domačo uporabo. Vzroka, da čebelarji tega pridelka ne pridobivajo, sta predvsem težavno (dolgotrajno) pridobivanje in kot po-

* svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

sledica tega tudi poškodovano satje, saj to po izkopanju velikokrat ni več uporabno za vrnitev v panj in ga lahko le še pretopimo. Ker izkopanec pridobivamo iz notranjosti panja, je v primerjavi z osmuncem veliko bolj dovzeten za ostankе akaricidov. Da bi podrobneje ugotovili, kaj se dogaja z izkopancem, smo v vzorcih tega peloda in vzorcih satja (ki smo ga pretopili v vosek) ugotavljali vsebnost ostankov akaricidov, ki so bili uporabljeni v čebelarstvu. Analizirali smo vzorce starega in vzorce mladega satja, pretopljenega v vosek, kot tudi izkopanca, pridobljenega iz takšnih satov. Rezultati analiz vzorcev, pridobljenih iz družin, pri katerih sta bila za zatiranje varoj samo enkrat uporabljena akaricida amitraz in kumafos, so pokazali, da je bila vsebnost kumafosa v satju oz. vosku od 0,09–3,02 mg/kg, v izkopancu pa od 0,014–0,08 mg/kg. Zanimivost, ki je sicer še nepojasnjena in zahteva dodatno preverjanje, pa je, da smo zaznali večjo vsebnost akaricidov v mladem satju in izkopancu, pridobljenem iz mladega satja. Morebitno pojasnilo tega pojava je za zdaj lahko le to, da so bile satnice že obremenjene z akaricidi. Zaradi tega je izjemno pomembno, da čebelarji obremenjen vosek, še posebej če za zatiranje varoj uporabljajo akaricide, izločajo iz čebelarstva in ga ne dajejo v predelavo v satnice. Raziskav, ki bi nam pomagale bolje razumeti izsledke o vsebnosti akaricidov v cvetnem prahu izkopancu, je za zdaj, žal, zelo malo oz. jih skoraj ni.

V izkopancu, pridobljenem iz družin, v katerih je bil amitraz uporabljen samo enkrat, nismo našli ostankov metabolitov amitraza. Te pa smo našli v satju oz. vosku, iz katerega smo pridobili izkopanec. Tako je bila najvišja vsebnost metabolitov v vosku iz starega satja 0,08 mg/kg, v vosku iz mladega satja pa

0,14 mg/kg. Za vosek sicer za zdaj še ni predpisana najvišja mejna vrednost ostankov akaricidov.

Pri čebeljih družinah, pri katerih je bil v letu 2012 za zatiranje varoj uporabljen kumafos je vosek iz starega satja vseboval 76,1 mg/kg kumafosa, vosek iz mladega satja pa 33,7 mg/kg kumafosa. Posledično je izkopanec iz starega satja vseboval 0,041 mg/kg kumafosa, izkopanec iz mladega satja pa 0,031 mg/kg kumafosa.

V vzorcih izkopanca, pridobljenega iz družin, v katerih smo leta 2012 varoje zatirali z amitrazom, nismo zaznali metabolitov amitraza niti v starem niti v mladem satju. Vsebnost metabolitov amitraza pa smo zaznali v vosku: najvišje vsebnosti metabolitov so bile od 0,06–0,7 mg/kg. V vzorcih izkopanca, pridobljenih iz mladega satja na novo naseljenih družin (rojev), teh ostankov nismo zaznali. Prav tako ostankov kumafosa in metabolitov amitraza nismo ugotovili niti v vosku.

Izkopanec je hrana čebelje zalege, zato mora biti ustrezen, saj vsebnost nenaravnih snovi v njem lahko povzroči nalaganje teh snovi v čebelji zalegi in čebelah, končno pa tudi v njihovih pridelkih (čebele s slino vlažijo grudice cvetnega prahu, mlade čebele proizvajajo matični mleček). Verjetno posledice uporabe različnih akaricidov za zatiranje varoj zaradi izjemno kratke življenjske dobe čebel niso tako očitne pri njih samih, so pa dokazane v njihovih pridelkih. Zato smo čebelarji odgovorni, da bomo tako ljudje kot tudi naše varovanke čebele uživali kakovostno, predvsem pa varno hrano. ■

Vir:

Bogdanov, S. (2006): Contaminants of bee products. *Apidologie*, let. 37, št. 1, januar-februar, str. 1-18.

Noč, B., Justinek, J., Kandolf, A., Lilek, N., Samec, T. (2013): Poročilo o ugotavljanju ostankov zdravil. ČZS.

FTN d.o.o.
Nad izviri 34
2204 Miklavž na Dravskem polju
02/62-96-226

Delovni čas:
od ponedeljka-petka
od 8. do 14. ure

www.ftn.si

Novice iz sveta

ZDA

V tej državi je gojenje mandljev očitno dober posel. Z mandljevim drevesi je zdaj zasajenih 810.000 akrov površin (1 akre je 0,4 ha), v prihodnjih dveh letih pa bodo površine mandljevih nasadov povečali še za 80.000 akrov. Če se bo tako nadaljevalo, bodo mandljeve plantaže leta 2020 v Kaliforniji obsegale kar milijon akrov. Največ sadijo mehkolupinaste različice, kot je na primer sorta Nonpareil, ker je povpraševanje po njih večje zlasti na hitro se razvijajočih trgih Indije in Kitajske, zato je v primerjavi s trdolutinastimi plodovi temu primerno višja tudi cena. Kljub temu pa gojenje trdolutinastih zahteva manj dela, ker zaradi trše lupine odpade eno škropljenje proti črvom in ker cvetijo pet dni pozneje. Zaradi poznejšega cvetenja in seveda tudi opravevanja teh vrst mandljev je na enoto površine potrebno manjše število čebeljih družin, manjše pa je tudi tveganje pozeh. Tudi čebelarji raje vidijo, da je čas opravevanja čim daljši, saj je cvetni prah mandljevec eden izmed najbolj hranilnih za čebele. Po končanem cvetenju se pojavi brezpašno obdobje, ki traja približno mesec dni oz. dokler ne zacvetijo citrusi. To obdobje povzroči v čebeljih družinah stres, saj iz obilja nenadoma preidejo v hudo pomanjkanje. Delno ga čebelarji sicer lahko ublažijo z zasilnim krmljenjem, vendar to ni poceni. Da bi ustregli željam in potrebam tako lastnikov plantaž kot tudi čebelarjev, si znanstveniki prizadevajo, da bi z žlahtnenjem in s selekcijo vzgojili mehkolupinaste različice, ki bi cvetele še pozneje kot trdolutinaste. Vsekakor bo pot do praktične rešitve problema naporna in dolgotrajna, zato zanjo velja ameriški pregovor: »Kar je vredno, ni lahko dobiti.«

Franc Šivic

Vir:

Traynor, J. (2014): Stretching out almond bloom. *American Bee Journal*, št. 1, januar, str. 29–30.

Mandljev cvet

Foto: Internet

Avstralija

Avstralski znanstveniki bodo na tisoče čebel opremili z miniaturnimi čipi, s katerimi bodo na podlagi njihovega gibanja skušali ugotoviti, kako se širijo bolezni, zaradi katerih so na severni polobli odmrle celotne populacije teh delavnih opravevalk. Člani tamkajšnje državne znanstvene agencije CSIRO pravijo, da bi mikročipi lahko pripomogli v boju proti skrivnostnemu izginjanju čebeljih družin iz panjev in k zaježitvi širjenja nevarnih zajedavcev.

Znanstveniki bodo čebele v posebnih hladilnikih najprej uspavali, nato pa bodo 5 miligramov težke in 6,25 kvadratnih milimeterov velike (oz. majhne) mikročipe s pincetami in lepilom pritrdili na žuželke. Nekatere mlajše čebele, ki so po navadi bolj dlakave kot njihove starejše kolegice, bodo morali prej tudi obriti.

Avstralski raziskovalci računajo, da bodo tako lahko ugotovili, kateri pesticidi največ prispevajo k sindromu izginjanja čebeljih družin. Poleg tega naj bi kmetje in sadjarji s podatki o njihovem gibanju dobili koristne napotke o opravevanju rastlin. »Čebele igrajo ključno vlogo v kmetijstvu,« je poudaril vodja projekta pri CSIRO Paulo de Souza. »Tehnologija nam bo pomagala, da bomo bolje razumeli njihovo vlogo v okolju.«

Strokovnjaki bodo tako med avstralskim poletjem na južnem otoku Tasmanija z mikročipi opremili 5000 čebel. Naprave, ki oddajajo radijski signal, delujejo podobno kot cestninske kartice: kadar se bo označena čebela približala posebnemu senzorju, jo bo ta zaznal in shranil podatke. Znanstveniki bodo tako dobili tridimenzionalno sliko njihovega gibanja. V prihodnosti načrtujejo izdelavo še manjših čipov, s katerimi bi lahko opremili tudi manjše žuželke, npr. koramarje. Brez dvoma bi bil to korak naprej v boju proti boleznim, ki jih prenašajo ta neprimerno bolj nadležna in nevarna bitja.

Vlado Auguštin

Vir:

<http://www.theguardian.com/environment/2014/jan/15/scientists-fit-honey-bees-with-tiny-sensors-to-study-decline-of-colonies>

EU

Strokovnjaki evropskega referenčnega laboratorija za čebelje bolezni, ki deluje v francoskem tehnološkem parku Sophia Antipolis pri Antibesu, so na podlagi ankete prikazali stanje čebelarstva v posameznih državah članicah povezave. Leta 2010 je bilo v EU ter na Norveškem in Kosovu približno 620.000 čebelarjev, največ v Nemčiji (89.000), tej državi pa je sledila

Italija. Skupaj so pridelali 220.000 ton medu, od tega levji delež v Španiji, kjer so ga pridelali 33.000 ton. Največji donosi na panj so bili na Finskem, in sicer 40 kg, sledila ji je Nemčija s 30 kg/panj, nizozemski čebelarji pa so pridelali komaj 5 kg medu na panj. Cene kilograma medu so bile od 2 do 40 EUR. V teh državah je bilo skupaj približno 14 milijonov čebeljih družin, na prvem mestu pa je bila z 2.500.000 naseljenimi panji (oz. z 18 odstotki vseh) znova Španija. Več kot milijon čebeljih družin so imeli tudi čebelarji v Grčiji, Franciji, Italiji in na Poljskem. Nemčija je bila s 680.000 čebeljimi družinami (oz. z nekaj manj kot 5 odstotki) šele na osmem mestu. Največ panjev na čebelarja je bilo v Španiji (107), drugo mesto pa sta si s 70 panji na čebelarja delila Ciper in Grčija. Največja čebelarstva so bila v Grčiji, Italiji in Romuniji. Posamezen čebelar v Nemčiji je povprečno skrbel za 7,6 čebelje družine, glede na to pa se je ta država uvrstila na predzadnje mesto, pred Veliko Britanijo. Največja gostota panjev je bila v Grčiji in na Madžarskem, kjer je bilo na enem kvadratnem kilometru deset čebeljih družin, nasprotno pa je bila v skandinavskih in pribalt-

Največ čebelarjev – Nemčija (89.000)
 Največ medu – Španija (33.000 ton)
 Največji donosi na panj – Finska (40 kg)
 Največ panjev na čebelarja – Španija (107)
 Največ vzrejenih matic – Italija (350.000 na leto)

skih državah na kvadratnem kilometru komaj ena čebelja družina. Zelo različno je bilo tudi število poklicnih čebelarjev. Samo v Grčiji, Španiji in Romuniji jih je bilo od 20 do 40 odstotkov, v drugih državah pa je bil ta odstotek precej manjši. Seveda so neenotna tudi merila glede števila naseljenih panjev, po katerih je neki čebelar profesionalac oz. kdaj je čebelarstvo dopolnilna in kdaj ljubiteljska dejavnost. Zanimivo je število leta 2010 vzrejenih matic. To je bilo največje v Italiji: 350.000 na leto. Na drugo mesto se je s 85.000 vzrejenimi maticami uvrstila Poljska, po nekaj deset tisoč matic pa so vzredili še v Bolgariji, Romuniji, Sloveniji, na Češkem in Slovaškem. ■ **Franc Šivic**

Vir:

Spiewok, S. (2014): Die Imkerei in der EU. *Deutsches Bienen Journal*, št. 1, januar, str. 14–15.

IZ PRAKSE ZA PRAKSO

Premeščanje čebeljih družin na krajše razdalje z roji

Franc Prezelj*, franc.prezelj@gmail.com

Premeščanje čebeljih družin na krajše razdalje je po navadi precej težavno, ker se čebele letalke vračajo na prejšnje stojišče, čeprav panja ni več tam. Temu se lahko izognemo tako, da čebeljo družino premestimo z umetnim ali naravnim rojem.

Umetno izrojevamo tako, da izrojeno čebeljo družino, v kateri je ostalo le majhno število mladih čebel, preselimo na drugo stojišče, kajti le tako bomo brez skrbi glede vračanja čebel na prejšnje stojišče. Premik moramo narediti še isti dan, ko je čebelja družina izrojila, ali zgodaj naslednje jutro.

Umetne roje delamo načrtno, tako da ga naredimo v zadnji fazi rojilnega razporeženja, to je tedaj, ko so v čebelji družini že pokriti matičniki.

Umetni roj povzročimo tako, da najprej nekoliko pokadimo medišče, pri čemer se bo nekaj čebel premaknilo v plodišče, čebele, ki bodo ostale na satju v medišču, pa nato premestimo v medišče sosednjega, praznega panja z odprtim žrelom. Odstranimo matično rešetko. Vse satje iz plodišča prestavimo na kozico.

* čebelarji mojster

Čebele, ki so na plodiščnem satju, skupaj z matico ometemo v stari izpraznjen panj. Panj zapremo, odprto pustimo le žrelo. Zvečer bomo žrelo zaprli in ga zgodaj jutraj prepeljali na pripravljeno stojišče.

Čebele se bodo v obliki grozda obesile na strop panja in v tem položaju ostale do prihodnjega popoldneva. Čebele, ki smo jih skupaj s satjem in vso zalego preselili v prej pripravljen panj, prav tako preselimo na vnaprej pripravljeno stojišče.

Umetnemu roju naslednje popoldne dodamo pet litrov sladkorne raztopine v razmerju 3 : 2 (trije deli sladkorja in dva dela vode) in satnice v gradnjo. Če nimamo dovolj velikega krmilnika, moramo na drug način poskrbeti, da mladi čebelji družini ne bo zmanjkalo tekoče hrane vse dotlej, dokler bodo gradile satje. Če tekoče hrane zmanjka prej, preden bodo čebele zgradile vse satje, mladim čebelam za vedno zakrnijo voskovne žleze.

Umetno narejenemu izrojencu pa dodamo dva litra sladkorne raztopine, da si opomore in se normalno razvija. ■

Delo s čebeljimi družinami pri pridobivanju matičnega mlečka

Jani Hostnik, jani.hostnik@gmail.com

Pred vsakim začetkom nove čebelarke sezone se moramo čebelarji dokončno odločiti, kako jo bomo izpeljali, kaj novega bomo še preizkusili oz. kako bomo nadgradili svoje znanje in spretnosti. Ena izmed možnosti, ki se nam ponuja, je gotovo tudi pridobivanje matičnega mlečka.

Matični mleček je najbolj kompleksna snov iz čebeljega panja, njegova občutljivost in zelo majhna količina pa zahtevata pri pridobivanju veliko spretnosti in skrbi za čistočo. Brez dvoma sta ključna pogoja za pridobivanje čistega matičnega mlečka neuporaba kemičnih sredstev za zatiranje varoj in upoštevanje »Smernic dobrih higienskih navad po načelih HACCP« pri pridelavi in skladiščenju.

Matični mleček je mogoče pridobivati iz naravnih matičnikov (rojevih, zasilnih, prelegalnih) ali iz umetnih matičnikov (jenter, presajanje žerk), in sicer v brezmatični družini, v družini z matico ali s starterjem.

Poglavitna pogoja za bogato polnjenje matičnikov sta veliko število čebel krmilk (v starterju za prijem ličink, v gospodarski družini za polnjenje matičnikov) in stalen dotok hrane – medicine in cvetnega prahu; če v naravi ni hrane, je treba družinam zagotoviti nadomestno krmljenje.

Starter je narejenec brez matice in brez svojih matičnikov, njegova naloga pa je prijemanje ličink. Naredimo ga lahko npr. iz dveh satov čebel in polegajoče se zalege, dveh satov medu in cvetnega prahu ter iz sredinskega sata z letvicami in umetnimi matičniki, v katerega vstavljamo precepljeno gradivo. Starter moramo vsak teden okrepiti z enim satom izlegajoče se zalege. Tako ga lahko uporabljamo vso čebelarso sezono.

Gospodarska družina ima nalogo, da obilno polni že prijete matičnike. Matica mora biti pod matično rešetko, v medišču pa morajo biti 2–3 sate mlade nepokrite zalege skupaj s čebelami krmilkami. Po potrebi mlado zalego iz plodišča občasno premeščamo v medišče, v plodišče pa vračamo mlado in lepo satje za zaleganje. Gospodarskim družinam moramo obvezno zagotavljati dnevni dotok hrane (cvetni prah v naravi, namesto medicine pa medeno oz. sladkorno raztopino).

Ličinke (žerke) odvezemamo iz rezervnih družin. Matici po potrebi dodajamo mlade in lepe sate za zaleganje, vendar teh ne presajamo iz deviškega satja, saj so ličinke slabo vidne, celice pa imajo

zelo mehko dno (zato jih je težje presajati). Presajamo do 12 ur stare ličinke. Presajanje ličink izvedemo tako, da žličko za presajanje potisnemo pod ličinko – pri tem lahko celo poškodujemo dno celice, samo da ne poškodujemo ličinke. Najboljši način je, da presajamo ličinke skupaj z mlečkom (verjetnost poškodb ličinke je manjša). Pri presajanju moramo paziti še na to, da se ličinke ne izsušijo, da niso dalj časa brez hrane ter da so zaščitene pred dežjem in soncem.

Optimalen čas za praznjenje matičnikov je tretji dan (72 ur) po cepljenju ličink, ker je takrat v matičniku največ matičnega mlečka, ličinka pa je še razmeroma majhna. Če zamudimo le en dan, smo že ob velik del matičnega mlečka, saj se ličinka hitro razvija, je in raste.

Opravila pri praznjenju matičnikov potekajo po določenem vrstnem redu: prirezovanje matičnikov z ostrim rezilom, odstranitev ličinke (ličink ne smemo poškodovati), odzemanje mlečka z leseno žličko oz. vakuumsko črpalko.

Praktični primer priprave ene čebelje družine na pridobivanje matičnega mlečka Izbira močne gospodarske družine

Najprej izberemo oz. določimo gospodarsko družino, v kateri bomo pridobivali matični mleček. Ta družina mora biti močna (živalna), v njej mora biti predvsem veliko mladih čebel krmilk. Če izbrana družina ni dovolj močna, si lahko pomagamo z odvzemom mladih čebel in izlegajoče se zalege iz rezervnih družin, tako da izbrano družino primerno okrepimo. Matica mora biti v plodišču, v medišče pa moramo prestaviti 2–3 sate nepokrite zalege, na katerih je veliko krmilk.

Oblikovanje starterja

Iz dveh satov izlegajoče se zalege in 0,5 kg mladih čebel krmilk ter dveh satov medu s cvetnim prahom oblikujemo starter. V sredino starterja vstavimo prilagojen satnik z dvema letvicama, na katerih so nameščeni umetni matični lončki (na vsaki letvici jih je po 15).

Priprava potrebnega pomožnega materiala:

- 2 satnika, prilagojena za namestitev letvic z matičnimi lončki oz. matičniki,

Starter

Močna gospodarska družina

- 4 letvice z luknjicami oz. utorom za namestitev matičnih lončkov,
- 4 x 15 = 60 umetnih matičnih lončkov,
- rezilo za prirezovanje matičnikov,
- žlička za odzemanje mlečka,
- žlička za presajanje,
- priprava embalaže: temni stekleni kozarčki, hladilna torba.

Skrb, da se matični mleček ne pokvari

- Skrbimo za čisto orodje,
- priskrbimo čisto embalažo (kozarčke, pokrovčke),
- zagotovimo ustrezen prostor za odzemanje mlečka,
- oseba, ki odvzema mleček, mora biti zdrava,
- po odvzemu matični mleček čim prej shranimo v hladilnik oz. še bolje v zamrzovalnik.

Presajanje

1. dan:

- iz pomožne ali katere druge družine vzamemo sat z najmlajšo zalego (do 12 ur stare ličinke – žerke);
- zagotovimo si ustrežno svetlobo in delovno mesto, da čim lažje in čim hitreje precepimo ličinke (npr. sedemo za mizo, z levo roko držimo sat in ga prilagajamo svetlobi, v desni roki držimo cepilno žličko ter ličinke presajamo iz sata v matične lončke, letvica z matičnimi lončki leži na mizi);
- ko previdno precepimo vseh 15 ličink, vstavimo satnik z letvico za 24 ur v starter;

- po potrebi krmimo tako starter kot gospodarsko družino.

2. dan:

- satnik z letvico, v katero smo prejšnji dan precepili ličinke prve serije, odzvamemo iz starterja, narahlo otresemo čebele ter pregledamo, ali se je starter »prijel« ali ne. Če sprejem starterja ni bil uspešen oz. je bil nezadostno uspešen, ponovimo postopek 1. dne. Če pa je bil sprejem starterja uspešen, satnik z letvico matičnikov prve serije vložimo v medišče izbrane gospodarske družine, in sicer med dva sata mlade zalege;
- v starter vstavimo novo letvico s precepljenim gradivom druge serije, in to po enakem postopku kot prejšnjega dne.

3. dan:

- letvico z matičniki druge serije odzvamemo iz starterja in z nje narahlo otresemo čebele;
- letvico vložimo v že vstavljeni satnik gospodarske družine (na spodnjo pozicijo satnika);
- v starter vstavimo novo precepljeno gradivo tretje serije (po opisu, navedenem za 1. dan).

4. dan:

- iz gospodarske družine vzamemo letvico z matičniki prve serije (ličinke so stare pribl. 72 ur) ter odzvamemo mleček;
- iz starterja odzvamemo letvico z matičniki tretje serije in narahlo otresemo čebele;

- to letvico vstavimo na izpraznjeno mesto prve serije v gospodarski družini;
- v starter vstavimo novo vzrejno gradivo.

5. dan:

- vse se začne ponavljati in vrteti, kolikor časa pač želimo;
- pri tem ne smemo pozabiti na tedensko krepitev starterja in premeščanje nepokrite zalege v medišče gospodarske družine.

Obračun dela, količina in cena pridelka za en panj

Predpostavimo, da smo matični mleček pridobili v dveh mesecih.

Čas, ki smo ga porabili za opravila:

- pribl. 10 min. na dan oz.
- v dveh mesecih pribl. 10 ur.

Obračun dela za en panj v dveh mesecih:

- 10 ur x 6 EUR/uro = 60 EUR.

Pridobljena količina in vrednost pridelka v enem panju v dveh mesecih:

- prve tri dni ne pridobivamo matičnega mlečka, saj vzrejamo gradivo: 60 dni – 3 dni = 57 dni pridobivanja matičnega mlečka;
- od 15 matičnikov na dan je polnih povprečno po 12,5,
- v enem matičniku je približno 0,5 g matičnega mlečka,
- pridobljena dnevna količina matičnega mlečka: 0,5 x 12,5 = 6,25 g
- pridobljena količina v dveh mesecih: 6,25 g/dan x 57 dni = 356 g matičnega mlečka
- vrednost pridelka: 356 g x 1 EUR/g = 356 EUR
- vrednost pridelka proti vrednosti dela: 356 EUR : 60 EUR = 5,9 (to pomeni, da se je vrednost našega truda povečala za skoraj 6-krat).

Sklep

Pridobivanje matičnega mlečka je donosno in se vsekakor izplača! ■

Izdelava sušilnika sadja in talilnika na obnovljiv vir energije – sonce

Andreja Smrdelj – Bošamarin, andreja.smrdelj@guest.arnes.si

Poglavje je bolj namenjeno krožkarjem, učiteljem tehniških predmetov in malim čebelarjem. Opisala bom, kako na naši šoli za 8. razrede vsako leto izvedemo naravoslovni dan z naslovom »Izdelava ekološkega izdelka«.

Sušilnik sadja smo izdelali iz smrekovih desk širine 40 cm in debeline 1,8 cm. Dimenzije sem prilagajala najcenejšemu materialu, ki sem ga dobila na tržišču. Seveda sem kosovni razrez na žagi opravila sama. Najprej moramo izdelati osnovno škatlo, kot je razvidno iz fotografije. Ta je sestavljena iz dna, dveh simetričnih bočnih stranic z utorom za stekleni pokrov, sprednje in zadnje stranice ter manjšega zgornjega pokrova. Sprednja stranica ima na dnu izvrtane luknje za zračenje, zgornja pa luknjo za »dimnik«. Steklo mi je po meri urezal in obrusil steklar. Za dimno cev sem uporabila PVC-cev za odtoke. Otroci so vse luknje vrtali sami ter z lepilom in vijaki sestavili škatlo. Ko je zaboj gotov, naredimo lesen okvir, na katerega napnemo kakršno koli mrežico, na katero bo položeno sadje. Okvir mora biti sestavljen tako, da zrak, ki uhaja skozi prednje vhodne odprtine, neovirano prehaja pod mrežico do dimnika. Sušilnik deluje tako, da se zrak v njem zaradi sončne

V talilniku voska sta pločevina z mrežico in glinena posoda.

Sončni sušilnik sadja

Sestavni deli sušilnika

ga ogrevanja gornje šipe segreva. Topel zrak je lažji od mrzlega, zato uhaja skozi dimnik. Toliko zraka, kot ga uide skozi dimnik, naravno vstopa v sušilnik skozi prednjo stranico, saj se tlak uravnava samodejno. Tako dobimo prepih vročega zraka, ki odlično posuši npr. fige ali paradižnik. Na vrhuncu poletja je treba paziti, da se živilo v sušilniku ne zažge, zato ga raje postavimo v poldnev. Ob primernem sončnem ogrevanju je sadje posušeno v treh do štirih urah. Če je sonca premalo, lahko učinkovitost povečamo z nagibanjem sušilnika proti soncu.

Če želimo, lahko že na samem začetku načrtujemo dimenzije tako, da bomo sušilnik lahko spremenili v talilnik voska. Sama imam dva taka talilnika: takega za en AŽ-sat in takega za tri AŽ-sate. Izdelava zaboja je enaka kot pri sušilniku. V notranjosti prečno položimo dve letvici, ki bosta nosilca za pladenj iz nerjaveče pločevine, to pa na sredini nekoliko upognemo

(zato, da vosek ne bi kapljal mimo v zaboj, temveč se bo stekal v posodo). Na pločevino postavimo mrežico, na katero bomo postavljali staro satje. Mrežica bo zadržala ostanke, ki niso topljivi. Posoda, ki bo lovila vosek, naj ne bo iz pocinkane pločevine, saj bi vosek v njej grdo potemnel. Sama sem jo po meri izdelala iz glazirane gline. Posodo postavimo pod rob pločevine, da se bo vosek stekal vanjo. Če uporabljamo zaboj kot talilnik voska, potem zapremo luknjice na sprednji stranici in luknjo, ki je bila namenjena za dimnik sušilnika.

Za izdelavo večjega talilnika je mogoče uporabiti lažje materiale, ki so dobri izolatorji, npr. gradbeni material stirodur. Ta tudi ni občutljiv na vlago ali dež. Ker bo potem tudi steklo večje, je bolje kupiti kaljeno steklo ali pleksisteklo. Predstavila sem vam torej nekaj idej, zdaj pa veselo na delo. ■

VZREJA MATIC JOŽEF POTISEK

Vzrejamo kakovostne matice kranjske sivke pod nadzorom KIS. Matice lahko prevzamete osebno ali vam jih pošljemo po pošti. Ob naročilu pet ali več matic poštnina brezplačna.

Jelša 23, Šmartno pri Litiji
GSM: 041/953 748, 041/597 816
e-pošta: jozef.potisek@gmx.com

Označevanje prevoznih enot

Vprašanje:

Kako mora biti označena prevozna enota, ki jo čebelarji glede na paše selijo na različna stojišča?

Čebelar iz Štajerske

Odgovarja mag. Zlatko Kafel, sekretar, Sektor za identifikacijo in registracijo živali:

Pravilnik o katastru čebelje paše, čebelar-skem pašnem redu in programu napovedi medenja (Ur. l. RS, št. 60/13) določa, da mora čebelar takoj po namestitvi čebel na stojišču na vidno mesto pritrditi kopijo potrjene izjave za promet s čebelami. Označevanje čebel na stojišču je opredeljeno v 11. členu tega pravilnika, ki določa,

da mora čebelar na stojišču takoj po namestitvi čebel na vidno mesto pritrditi kopijo izjave čebelarja, ki je bila izdana na podlagi pravilnika o ugotavljanju, zatiranju, obveščanju in preprečevanju hude gnilobe čebelje zalege in ki jo je potrdil Nacionalni veterinarski inštitut (NVI), ter naziv izvajalca pašnega reda. Pravilnik o označevanju čebelnjakov in stojišč (Ur. l. RS, št. 117/08 in 55/13) čebelnjakov ne deli na stacionarne in prevozne čebelnjake. Ob registraciji je treba navesti lokacijske podatke prostora, na katerem stoji čebelnjak. Registrska številka čebelnjaka je tako vezana na lokacijo, označitev čebel na stojišču pa opravimo z namestitvijo kopije veterinarskega potrdila za promet s čebelami.

Registrska tablica – lokacija ali čebelnjak?

Vprašanje:

V zvezi z označevanjem čebelnjakov se sprašujem, ali je registrska tablica vezana na lokacijo ali na čebelnjak. Kako naj označimo prevozne enote? Ali naj tablice s številko SI namestimo na enoto, s katero selimo čebele na različne paše, ali naj številka ostane na lokaciji?

Čebelar iz Štajerske

Odgovarja mag. Zlatko Kafel, sekretar, Sektor za identifikacijo in registracijo živali:

Pravilnik o označevanju čebelnjakov in stojišč (Ur. l. RS, št. 117/08 in 55/13) določa registrsko številko čebelnjaka in registrsko številko stojišča. Obe sta vezani na lokacijo. Registrska oznaka je vezana na stacionarno lokacijo, tudi če gre za premično prevožno enoto. Ta pravilnik v 3. členu določa, da je čebelnjak prostor, v katerem so nameščene čebelje družine, tj. »postavljen stalni objekt z naseljenimi čebeljimi panji«, »geografsko zaokrožen prostor s prosto stoječimi čebeljimi panji« ali »premična prevozna enota z naseljenimi čebeljimi panji«. Da je registrska številka vezana na stacionarno lokacijo, izrecno izhaja iz 11. člena pravilnika o označevanju čebelnjakov in stojišč: »Ob prestavitvi

stalnega čebelnjaka na drugo parcelo je treba čebelnjak označiti na novo, staro registrsko oznako čebelnjaka pa vrniti na naslov uprave.«

Omenjeni pravilnik čebelnjakov ne deli na stacionarne in prevozne čebelnjake, tako da je vsak prostor, na katerem so nameščene čebelje družine, registriran po istem postopku. Ob registraciji moramo navesti lokacijske podatke prostora (čebelnjaka). Podobno velja tudi za registracijo stojišč in začasnih čebelnjakov.

Za registracijo premikov čebel je lokacija, s katere so čebelje družine premeščene, opredeljena s številko čebelnjaka ali stojišča. Enako je opredeljena naslednja lokacija (vpišemo oznako SI čebelnjaka ali stojišča), če pa čebelje družine prepeljemo na neregistrirano lokacijo, je treba v skladu s petim odstavkom 8. člena pravilnika o označevanju čebelnjakov in stojišč obvezno navesti lokacijske podatke, potrebne za registracijo t. i. začasnega čebelnjaka.

Če vas zanima kakršno koli vprašanje v povezavi s čebelarstvom, ga lahko pošljete uredništvu Slovenskega čebelarja, mi pa bomo nanj skušali poiskati odgovor.

Uredništvo

"Čebelica na rajžo gre"

Izdelava prevoznih čebelnjakov in omar za čebele

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si, info@cebelnjaki.si
 telefon: 031 681 589

Najlepši mesec – največ dela

Andreja Smrdelj – Bošamarin, andreja.smrdelj@guest.arnes.si

Rojenje

Najlepši mesec v letu nam ponuja največ dela pri čebelah. Na Obali bo veliko cvetnega prahu tudi s palmovih dreves. Ob akacijevi paši bo rojila marsikatera družina. Rojenje lahko izrabimo za vzrejo novih matic. Rojevi matičniki so najbolj naravni, za začetnika pa tudi najpreprostejši način pridobivanja mladih matic. Matičnik je zrel takrat, ko je že zelo vidno obrisan pokrovca, ki ga bo matica pregriznila neposredno pred izleganjem. Če imamo opraviti z mladim pokritim matičnikom, nam lahko nerazvita matica zdrsne na njegovo dno in umre, ne da bi jo sploh opazili. Sama sem si za ta namen izdelala nekaj preprostih 2- in 3-satnih plemenilčkov. V tak plemenilček vstavim sat z zrelem matičnikom in čebelami ter sat ali dva z medom in cvetnim prahom. Nad gnezdrom je mrežica, na katero položim oglati pollitrsko plastenko z nekaj manjšimi luknjicami na dnu, napolnjeno s sladkorno raztopino. Ker se bodo vse pašne čebele vrnile v prvotno družino, bo v plemenilčku nekaj dni pomanjkanje vnosa hrane in vode, zato je tako po-

Vračanje čebel v stari panj po izrojitvi

membno, da jih hranimo. Izležena matica je zelo živahna in hiti po satu, zato je raje ne pregledujem vsaj dva tedna, torej do takrat, ko že pričakujem prva jajčeca. Ob prvem pregledu jo označim s pisalom za označevanje matic ali ji na oprsje nalepim opalnitno ploščico s številko. Letos bomo matice označevali z zeleno barvo. Tako pripravljena matica bo počakala na konec sezone, ko bomo imeli v gospodarskih družinah presežek čebel za narejence. Če vam označevanje povzroča težave, je bolje, da se tehnike učite na trojih. Večina čebelarjev prime matico med palec in kazalec z glavo naprej, tako da ji ne poškodujemo trebušnih, tj. rodilnih organov. V nekaterih virih piše, da dotikanje matice z golimi rokami na njej pusti preveč našega vonja. Sama jo brez dotikanja z rokami ujamem v tulec za označevanje, jo blago pritisnem ob mrežico, tako da je njeno oprsje lepo nastavljeno za označbo. Z zobotrebcom nanj nanese malce lepila in ploščico. Nekaj minut jo še pustim v tulec, da se lepilo posuši, saj jo v nasprotnem očistijo čebele. Nekateri čebelarji matici ob tej priložnosti prirežejo tretjino krilc, da jim prihodnje leto z njo ne bi ušel morebitni roj. Ostaja pa nevarnost, da jo bodo čebele prelegle, ker lahko začutijo, da so matice postale invalidne. Ekološki čebelarji maticam ne smemo prirezovati krilc. Profesionalni vzrejevalci seveda vzrejajo matice na drugačen način, kako, pa lahko preberete v literaturi.

Družine, ki jih nameravam prevažati, najraje pustim, da po akacijevi paši rojijo pred domačo hišo. Če ne opazim, iz katerega panja je ušel roj, na hitro pregledam »sumljive« družine, ki bi lahko rojile. Da se

Palmov cvet, ki daje veliko cvetnega prahu.

Lovilec sršenov in os

čebele zanesljivo usedejo na bližnje drevo, s tolčenjem dveh predmetov (npr. s palico ob palico) ustvarjam enakomeren ropot. Roj ogrebem in ga kratak čas pustim v lovilniku pod drevesom, da se prepričam, ali sem ujela tudi matico. Medtem pred panj, ki je rojil, raztegnem belo rjuho, tako da sega vse do žrela. Ujet roj stresem na pripravljeno rjuho, takoj poiščem matico ter jo ujamem v steklen kozarec s pokrovom. Po navadi najdem še kako mlado matico. Vse čebele usmerijo svoje gibanje proti panju, matice pa bežijo stran od njega. Ob tej priložnosti po čebelah razpršim mlečno kislino. V eni uri si vse čebele izprosijo vstop v prvotno družino, prav ta pa nam bo na prvi naslednji paši prinesla največ medu. Matice, ki jih ujamem, pozneje uporabim za narejence.

Če nameravam z rojenjem povečati število družin, ogreben roj za dva dni postavim v temno klet. Po roju razpršim mlečno kislino ter nanj povežem platenko s sladkorno raztopino. Potem roj stresem

v panj s pripravljenimi satnicami. Če v naravi ni veliko hrane, dodam tudi sat s cvetnim prahom. Tako družino krmim približno dva tedna, dokler ne zgradijo celotnega satja, in se prepričam, da so sposobne preživeti same.

Prevažanje čebel

Če ne želim rojenja, družini odvzemam zalego. Če je družina številčna in če je paša obilna, odvzamem vso zalego in iz nje naredim narejence. Vse pašne čebele se bodo vrnille v gospodarsko družino. Ker mlade čebele ne bodo imele dela z zalego, se bodo usmerile v nabiranje medicine. Ob obilni paši raje ne vstavljam satnic, tako da se bodo čebele osredotočile samo v nabiranje.

Pred prevozom čebel si pridobim potrdilo o epizootiološkem stanju na območju, s katerega jih bom prepeljala – tega izda veterinar specialist NVI –, ter se z gostujočim društvom dogovorim o namestitvi čebel. Na prevozni enoti so pritrjeni številka čebeljnaka, veterinarjevo potrdilo in moja telefonska številka.

Pred večerom odprem zgornjo in spodnjo loputo na vratih panja. Med mrežico in vrati ne sme biti pene ali časopisa, saj bi to preprečilo vstop svežega zraka in čebele bi se hitro zadušile. Ko so vse čebele v panju, zaprem žrelo in pripravim prevozno enoto za prevoz na pašo. Že vnaprej imam pripravljen seznam orodja, ki ga ne smem pozabiti doma, saj je na terenu zelo nerodno ostati npr. brez motike ali lesenih podklad. Če je le mogoče, čebeljak postavim v ravnovesje z vodno tehnicco, saj sem opazila, da postanejo čebele nemirne, če panji preveč visijo. Če jih prepelem na teren z veliko vlage, pred panji postavim dodatno desko, na kateri se ustavljajo težke in utrujene čebele. Tako ne padajo na mokro travo in hitreje vzletijo proti domu. Ko je čebeljak postavljen, zaprem vrata in odprem žrela. Če je le mogoče, prevozni čebeljak obiskujem na vsakih štiri do pet dni. Po končani paši smo dolžni čebele odpeljati po enakem postopku, kot smo jih pripeljali. ■

Šolska ulica 14, Kapca
9220 Lendava
Tel: 02/578 98 76
Fax: 02/578 98 77
Gsm: 041/212-166

e-mail: mizarstvo.banfi@siot.net

Panji so iz masivnega smrekovega in topolovega lesa, spoji so rogljičeni oz. cinkani, pitalniki so iz 100% vodoodpornega materiala in voskani.

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

PROIZVODNI PROGRAM:

- *AŽ - panji (9s, 10s, 11s, 12s)
- *AŽ - panji (10s trietažni)
- *LR - panji (1/1, 2/3)
- *DADANT BLATT - panji
- *DADANT BLATT + LR - prilag. za AŽ satnike
- *PRAŠILČKI (5s, 7s)
- *OKVIRJI za vse vrste panjev
- *ZABOJI za prevoz rojev
- *PLEMENILČKI raznih velikosti
- *9 satni vložni prašilčki za AŽ 10s panj

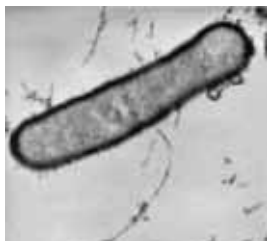
Preventivni ukrepi pri kužnih boleznih

Ivo Planinc*, ivo.planinc@vf.uni-lj.si

Kužne bolezni povzročajo živi povzročitelji (bakterije, virusi, glivice), vendar morajo biti za njihov razvoj izpolnjeni nekateri pogoji. Pomembno je poznavanje elementov kužnega kroga, to je tistih dejavnikov, ki prispevajo k razvoju bolezni. Njihovo poznavanje ter njihovo izključevanje nam omogoča načrtno in uspešno preprečevanje pojava posameznih kužnih boleznih. V čebelarji praksi je še posebej pomembno preprečevanje pojava hude gnilobe čebelje zalege. Dejavniki kužnega kroga pri hudi gnilobi čebelje zalege so:

1. Vir okužbe

Vir okužbe je lahko bolna čebelja družina z že izraženimi kliničnimi znaki (slika 2) ali na videz zdrava čebelja družina, ki je že okužena s sporami povzročitelja hude gnilobe čebelje zalege (slika 1). Ob morebitni navzočnosti spor *Paenibacillus larvae* so vir okužbe prav tako lahko tudi čebelarja oprema, pribor, panji, satje, med, vosek. Za vsakega čebelarja je zato izjemno pomembno poznavanje osnovnih kliničnih znakov bolezni, vsak sum pa je treba čim prej sporočiti pristojnemu veterinarju.

Slika 1: Spore *Paenibacillus larvae*

2. Pot okužbe

Mogoča je tako neposredna kot tudi posredna okužba. Pri neposredni okužbi povzročitelja bolezni prenašajo čebele, in to bodisi z ropanjem, zaletavanjem v druge panje bodisi s premeščanjem zalege.

Pri posredni okužbi pa je povzročitelj v čebeljo družino prenesen s krmljenjem medu ali cvetnega prahu, premeščanjem medenih satov, z onesnaženim priborom, obleko ...

Pri delu s čebeljimi družinami in v čebelnjaku vselej ravnamo tako, da ne povzročimo ropa čebel.

Čebelam ne krmimo medu, razen če je z laboratorijsko analizo ugotovljeno, da ne vsebuje spor *Paenibacillus larvae*, torej spor povzročitelja hude gnilobe čebelje zalege. Glede na pašne razmere vsako leto preventivno zamenjajmo vsaj tretjino satja.

Pomembno je, da dosledno in redno s 3-odstotno vročo raztopino natrijevega luga razkužujemo pribor, orodje, prazne panje in tla v čebelnjaku. Cilj vseh postopkov razkuževanja je kar največja odstranitev mikroorganizmov iz čebelje družine, saj s tem zmanjšamo možnost pojava bolezni. Še posebej moramo biti natančni pri razkuževanju rabljene opreme iz drugih čebelarstev.

Slika 2: Klinično izražena huda gniloba čebelje zalege

3. Vdorno mesto

V čebelji družini so vdorno mesto spor najpogosteje dovzetne skupine čebel ali njihove razvojne oblike ter posamezni čebelji organi. S sporami hude gnilobe čebelje zalege se lahko okužijo le nekaj dni stare ličinke, vdorno mesto pa je srednje črevo ličinke. Za razvoj bolezni mora povzročitelj vstopiti v vdorno mesto, tam pa se začne razmnoževati.

4. Količina in virulenca povzročitelja

Za razvoj bolezni sta potrebni zadostna količina mikrobov in njihova sposobnost za razmnoževanje.

5. Odpornost organizma

Odpornost organizma je posledica fiziološkega stanja čebelje družine, pa tudi njenih genetskih danosti. Z ustrezno oskrbo lahko vsak čebelar precej prispeva k odpornosti družine. Bolj odporne so živalne družine, ki so v vseh letnih časih dobro prekrbljene s hrano, ter družine z rodovitno matico in mladim satjem.

Vse leto je treba skrbeti, da bodo družine imele zadostne zaloge medu, cvetnega prahu in vode. Povečana količina cvetnega prahu v hrani ličinke zmanjša možnost pojava hude gnilobe. Izgibati se je treba vsem stresnim dejavnikom (podhladitev, prepogosti premiki, čezmerno število varoj, agresivna zdravljenja, zastrupitve), ki bi pri čebelah lahko prizadeli obrambni sistem.

Za razvoj kužne bolezni morajo biti izpolnjeni vsi omenjeni pogoji. Zelo pomembno je, da smo ob preventivnih dejavnostih pozorni na posamezne ključne dejavnike, ki bi lahko privedli do razvoja bolezni, saj z ustreznim in pravočasnim ukrepanjem lahko preprečimo izbruh bolezni. ■

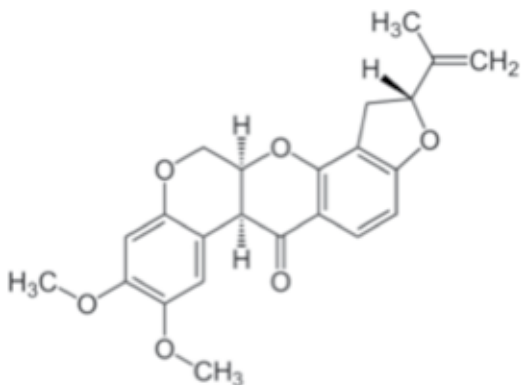
* mag., dr. vet. med., Nacionalni veterinarski inštitut, enota Nova Gorica, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani

Rotenon – da ali ne?

Vlasta Jencič*, vlasta.jencic@vf.uni-lj.si, in Stane Srčič**, srcics@ffa.uni-lj.si

Rotenon je naravna snov, pridobljena iz tropskih in subtropskih rastlin rodov *Derris* in *Lonchocarpus*, ki jih gojijo v Indiji ter Srednji in Južni Ameriki. To vrstne rastline so znane že stoletja in imajo insekticidne in akaricidne lastnosti. Predvsem iz korenskih delov, ki jih posušijo in zmeljejo, pridobivajo bel prašek, ki ga potem uporabljajo kot insekticid ali akaricid. Lahko ga tudi ekstrahirajo z različnimi topili. Rotenon je zelo strupen za nekatere vrste rib, zato ne sme uhajati v vodo. Že v sredini 17. stoletja so domačini v Braziliji z rotenonom lovili ribe za prehrano. Pozneje so upravljavci voda to snov uporabljali za zatiranje nezaželenih vrst rib, za izkoreninjenje bolezni in podobno. V Južni Ameriki že skoraj 400 let uporabljajo rotenon za zatiranje škodljivcev, drugod pa tudi že skoraj 200 let.

V številnih evropskih državah so bili v zadnjem času registrirani (in dovoljeni za uporabo celo v ekološkem kmetijstvu) izdelki, ki vsebujejo rotenon, čeprav te snovi doslej v sadjarstvu in pridelavi zelenjave niso uporabljali pogosto. Pogosteje so rotenon uporabljali za zatiranje pršic na okrasnih rastlinah.

Slika 1: Kemična struktura rotenona

Rotenon deluje kot specifični inhibitor encima NADH-dehidrogenaze (kompleks I) v dihalni verigi. Na insekte deluje tako, da jih paralizira. V organizmu ima sistemski učinek, saj zaradi visoke hidrofobnosti z lahko prehaja skozi biološke membrane. Pri živalih, ki so bile izpostavljene rotenonu, so ugotovili poškodbe motoričnih dopaminergičnih nevronov ter motnje gibanja in stoje, ki so značilne za Parkinsono

novo bolezen. Z raziskavami in vitro, v kulturi mišjih nevronov in opornih celic glia so ugotovili sinergistični vpliv majhnih odmerkov rotenona in lipopolisaharida na degeneracijo dopaminergičnih nevronov. Domnevajo, da bi lipopolisaharidi kot vodilna sestavina zunanje membrane na gram negativnih bakterij lahko kot okoljski dejavniki prispevali k razvoju Parkinsonove bolezni. Celice mikrogije (Hortegove celice) povezujejo z nevrotoksičnimi vplivi rotenona, ker sproščajo reaktivne kisikove zvrsti in dejavnike vnetja.

Raziskave povezujejo rotenon s Parkinsonovo boleznijo.

V prebavilih sesalcev se rotenon slabo resobira, poleg tega pa draži sluznico in zelo hitro izzove bruhanje. V poskusih na glodavcih so ugotovili, da so ti pri dolgotrajnem hranjenju slabše priraščali, pri podganah pa so ugotovili še tumorje. Rotenon povzroča tudi zmerno tveganje za ljudi, ki so mu zaradi svojega poklica izpostavljeni dlje časa. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja so pri delavcih, ki so brez zaščitne obleke delali z rotenonom, ugotavljali dermatitis in konjunktivitis. Obstajajo tudi poročila o nesrečah pri otrocih, ki so zaužili velike količine rotenona. Znano je, da so **ljudje na Papui Novi Gvineji z rotenonom delali samomore**. Obstajajo pa tudi poročila, da zaužitje rotenona nima zaznavnih toksičnih učinkov.

Kljub temu da je bila v državah EU dovoljena uporaba rotenona v ekološki pridelavi, pa so uporabo te snovi zaradi poročil o morebitni povezavi s Parkinsonovo boleznijo začasno prepovedali. Prepoved bo veljala toliko časa, dokler ne bodo raziskave pokazale, kako je s tem v resnici.

Ker rotenon deluje tudi akaricidno, so pomislili tudi na možnost uporabe te snovi za zatiranje varoj v čebelarstvu. O tem obstaja nekaj raziskav, med njimi pa naj omenimo dve, ki so ju izvedli slovenski znanstveniki.

Gregorc in Poklukar sta že leta 2003 opravila primerjalno raziskavo učinkovitosti rotenona in oksalne kisline. Ugotovila sta, da poleti, ko je v čebelji družini pokrita čebelja zalega, ni učinkovita niti oksalna kislina niti ni učinkovit rotenon. Njena povprečna učinkovitost je bila nameč ob minimalni razliki samo 24,10 % odpadlih varoj. Precej učinkovitejša je bila oksalna kislina jeseni, ko v čebelji družini ni bilo več pokrite zalege, saj je odpadlo kar 98,65 % varoj. Kot je znano, je zdaj že utečena doktrina za-

* dr., dr. vet. med., Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani

** dr., mag. farm., Fakulteta za farmacijo Univerze v Ljubljani

tiranja varoj prav uporaba oksalne kisline za zimsko zdravljenje čebeljih družin. Leta 2007 je Gregorc skupaj s Smodiš Škerlovo primerjal smrtnost ličink in čebel po zatiranju varoj z rotenonom in oksalno kislino. V svoji raziskavi sta ugotovila, da rotenon povzroča občutno večjo smrtnost ličink in čebel kot oksalna kislina.

Če bi rotenon uporabljali za zatiranje varoj v čebelarstvu, bi morala dovoljenje za uporabo (registracijo, avtorizacijo) izdati Evropska agencija za zdravila (European Medicines Agency – EMA). Še pred tem bi morale biti opravljene tudi temeljite raziskave učinkovitosti rotenona za zatiranje varoj ob različnih načinih zdravljenja in v različnih odmerkih (effectiveness), hkrati pa bi morale biti na podlagi opazovanja zdravljenih čebeljih družin potrjeno neškodljivo delovanje rotenona na njihovo preživetje in razvoj (safety studies). Ugotovljena bi morala biti še morebitna škodljivost za čebelarja in okolje, glede na to pa bi morali predpisati tudi ustrezne zaščitne ukrepe pri uporabi rotenona (user and environmental safety). Ne nazad-

nje bi bilo treba raziskati tudi morebitne ostanke te snovi v čebeljih pridelkih. Za rotenon sicer še ni določena maksimalna rezidualna vrednost (MRL), brez katere ni mogoča registracija zdravila. ■

Viri:

Brown, T. P., in sod. (2006): Pesticides and Parkinson's disease – Is there a Link? Environmental Health Perspectives, let. 114, št. 2, str. 156–164.

Gregorc, A., Poklukar, J. (2003): Rotenone and oxalic acid alternative acaricidal treatments for Varroa destructor in honeybee colonies. Veterinary Parasitology, let. 111, str. 351–360.

Gregorc, A., Smodiš Škerl, M. I. (2007): Toxicological and immunohistological testing of honeybees after oxalic acid and rotenone treatments. Apidologie, let. 38, str. 296–305.

Sherer, T. B., in sod. (2003): Mechanism of toxicity in rotenone models of Parkinson's disease. The Journal of Neuroscience, let. 23 (34), str. 10756–10764.

Wood, D. M., in sod. Fatality after deliberate ingestion of pesticide rotenone: a case report. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1175899>

<http://www.pan-uk.org/pestnews/Actives/rotenone.htm>

ZGODOVINA ČEBELARSTVA

Ob 20. obletnici smrti Franca Albrehta

Franc Albreht je bil kljub svoji invalidnosti velik človek. Z delom je tako sebi kot drugim dokazoval, da zmore vse, česar se je lotil. Dolga leta je vzorno čebelaril in skrbel za svoje čebelarstvo. Vrsto let je bil tajnik ČD Rakek in OZČD Cerknica. S predavanji in srečanji je povezoval čebelarstva na Notranjskem, plod tega pa je bila ustanovitev OZČD Cerknica, v katero se je povezalo pet društev. Po njegovi zaslugi so ob ustanovitvi zveze leta 1977 v Cerknici pripravili tudi veliko čebelarsko prireditev. Na OŠ Jožeta Krajca na Rakeku je več kot 15 let vodil čebelarski krožek. Poleg tega je zbiral in pri-

pravljaj tudi gradiva za zbornik čebelarstva na Notranjskem. Skupaj s svojimi številnimi prijatelji in znanci je zbiral med za Medex, razporejal čebelarje na paše in jim dajal tudi številne nasvete. Prejel je tudi vsa tri odličja Antona Janše.

Ciril Vidrih, ČD Rakek

TRGOVINA

Gosposka 3, 3000 Celje

~ Delovni čas ~

Pon.-pet. od 8.00 do 15.00

Sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00

Sobota od 8.00 do 12.00

PONUJAMO VAM:

- ~čebelarsko zaščitno opremo, opremo in pribor
- ~sladkorne pogače
- ~med in ostale čebelje pridelke
- ~darilni program in kozmetiko na bazi čebeljih pridelkov
- ~kozarec za slovenski med in ostalo embalažo

Možnost naročanja prodajnih artiklov po telefonu, faxu ali e-pošti.

Tel./faks: 03/544 17 23; mail: trgovina.cebелca@amis.net

ČEBELCA

**ODKUPUJEMO
ČEBELJI VOSEK**

Vabilo čebelarjem na testiranje matic v pogojih reje

Kmetijski inštitut Slovenije, Druga priznana organizacija v čebelarstvu, vabi večja gospodarsko usmerjena in prevozna čebelarstva, da v čebelarški sezoni 2014/15 sodelujejo pri testiranju čebeljih matic v pogojih reje (progeno testiranje). Za čebelarje, ki se bodo vključili v testiranje matic, bomo izvedli usposabljanje, pripravili pa bomo tudi program oz. navodila za testiranje. Vse zainteresirane čebelarje vabimo, da

se prijavijo na Kmetijski inštitut Slovenije. **Maticе bo mogoče prejeti v petek, 6. junija, ali v petek, 20. junija 2014.** Prijave sprejemamo do 10. maja 2014 na Kmetijskem inštitutu Slovenije (tel.: 01/280 51 28) ali na e-naslov: vzreja.matic@kis.si. Po izboru čebelarstev, primernih za testiranje, vas bomo o tem obvestili in vam poslali prijavo. Vabljeni k sodelovanju!
Kmetijski inštitut Slovenije

Fotografska razstava v Čebelarškem muzeju

Od 19. aprila do 18. maja 2014 bo v Čebelarškem muzeju v Radovljici na ogled razstava naravoslovne fotografije Cvet in čebela. Avtor fotografij je g.

Brane Kozinc. Ogled razstave je brezplačen. Čebelarški muzej je odprt od torka do nedelje od 10. – 17. ure. Vabljeni!

Uspešno sklenjen natečaj »Sem eko, ohranjam čebelo in smreko«

Na našo čebelo, kranjsko sivko, ki je v Evropki uniji edina zaščitena avtohtona čebelja vrsta, smo v Sloveniji lahko zelo ponosni. Marljiva nabiralca in pridelovalca zakladov čebeljega panja je tudi nepogrešljiva oprasaevalka, zato je njen obstoj ključnega pomena za naše preživetje. To, kar mi dandanes »sejemo«, bodo naši zanamci »želi«. Zato smo v Medexu in ČZS združili moči in pripravili izobraževalni ekoprojekt, h kateremu smo privabili vrtnice in osnovne šole ter tako že najmlajše naučili odgovornosti do čebel in okolja.

Nedavno je bil z razglasitvijo rezultatov sklenjen natečaj »Sem eko, ohranjam čebelo in smreko«, na katerega smo septembra 2013 povabili učitelje in vzgojitelje v slovenskih osnovnih šolah in vrtcih. V glasovanju za tri najlepše smreke, ki je potekalo na Facebookovi strani Medexa, so največ glasov prejele smreke naslednjih skupin:

1. Vrtec Jožice Flander, skupina Raki (878 vsehčkov),
2. OŠ Toneta Pavčka, Vrtec Cepetavček, skupina Škratje (804 vsehčkov),
3. Otroški vrtec Ajdovščina, skupina Čebelice (779 vsehčkov).

Foto: Medex

Med smrekami čebelarških krožkov pa je komisija kot tri najlepše izbrala smreke krožkov:

- OŠ Sveta Ana,
- OŠ Kapela, Radenci,
- OŠ Gornja Radgona.

Iskrene čestitke vsem zmagovalcem! Več na: <http://www.medex.si/fragment-set/projekti/>

Maja Ambrož

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARŠKE OPREME,
MD OPREMA

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313 po 15 uri
tel.: 05 973 05 36
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov in sončne toplinike iz nerjavne pločevine po ugodnih cenah.

IZDELAVA OMETALNIKOV
ZA ČEBELE

Specifikacija

- Material: inox, nerjaveča pločevina
- Obrati: nastavljanje 0-1000/min
- Metlice: konjska žima ali najlon
- Pogon: 2 motorja, brez jermenov
- Izvedbe: za AŽ ter nakladne panje
- Napajanje: 12V (možnost 230V)

Mobilni telefon | E-mail
040-346-436 | cebelarskaoprema@gmail.com

37. ApiSlovenija 2014 – največja doslej

ČZS, JSSČ in družba Celjski sejem sta v soboto in nedeljo, 15. in 16. marca 2014, pripravila 37. državni čebelarški posvet in mednarodno prodajno razstavo ApiSlovenija 2014. Letošnji čebelarški sejem lahko označimo kot uspešen, celo rekorden, saj si ga je ogledalo skoraj 5000 obiskovalcev, med njimi tudi veliko iz tujine, bil pa je tudi največji doslej. Na mednarodni prodajni razstavi so sodelovali tako rekoč vsi domači prodajalci najnovejše čebelarške opreme ter številni tuji razstavljalci. Zaradi pomanjkanja prostora za vse razstavljalce je moral organizator zanje postaviti dodaten šotor. Ker ApiSlovenija brez dvoma postaja osrednji čebelarški dogodek v celotni državi in širše, Celjski sejem za prihodnje leto načrtuje selitev sejemskega dela v večjo dvorano, v tisto, v kateri je doslej potekal sejem Altermed. S tem bo ApiSlovenija postala še zanimivejša in bo pritegnila k obisku še kakega čebelarja.

ApiSlovenijo 2014 so zaznamovala tudi zanimiva predavanja, ki so potekala v prenovljeni dvorani. Osrednja tema sobotnega dne 37. državnega čebelarškega posveta je bila »Naše čebelarstvo v tretje tisočletje«. Pavle Zdešar, Milan Meglič, mag. Andreja Kandolf Borovšak in prof. dr. Aleš Gregorc so nam predstavili smernice za čebelarjenje v prihodnjih letih ter opozorili na ekonomičnost čebelarjenja in pridelovanja kakovostnih čebeljih pridelkov v AŽ-panju. V nedeljo je bila strokovna razprava namenjena dobrim čebelarškim praksam. Dokaz za to, da čebelarji potrebujejo takšne predstavitve, je tudi obisk tovrstnih predavanj, saj je ta iz leta v leto večji, še posebej ob nedeljah. Letos smo imeli priložnost poslušati »stare čebelarške mačke«, ki so predstavili svoje praktične izkušnje s čebelarjenjem v različnih panjskih sistemih. Prav tako smo lahko iz prve roke izvedeli, kaj je novega na področju sredstev za zatiranje varoj. Na posvetu sta bila namreč predstavljeni sredstva ApiBi-

Osrednjo temo posveta »Naše čebelarstvo v tretje tisočletje« je predstavil slovenski strokovni vrh

Prenovljena dvorana Celjskega sejma je bila spet polna

Čebelarški svetovalci so obiskovalcem medene ulice in stojnice JSSČ posredovali aktualne informacije

Na dobro obiskanih nedeljskih predavanjih so prvo besedo dobili stari čebelarški mački

Razstavni prostor je zaradi vedno večjega števila razstavljalcev pokal po šivih

oxal in MAQS. Prvo je izdelano na podlagi oksalne, drugo pa na podlagi mravljinčne kisline.

Kakor vsako leto so bile na ogled postavljene tudi inovacije – letos so bile to naprave za sublimiranje oksalne kisline. Veliko čebelarjev je obiskalo tudi medeno ulico in se zadržalo ob stojnici JSSČ, kjer so jim bili z aktualnimi informacijami na razpolago čebelarški svetovalci. V okviru sejma je skupina čebe-

larskih mojstrov, generacije 2005/2006, končno prejela uradna spričevala za Čebelarške mojstre Graške čebelarške šole.

Prav posebej smo bili veseli udeležbe mladih čebelarjev in čebelark, ki obiskujejo čebelarške krožke. ČZS in Celjski sejem sta jim podarila brezplačne vstopnice.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

63. občni zbor ČZS

V soboto, 5. aprila 2014, je v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici potekal 63. redni občni zbor ČZS. Občnega zbora se je udeležilo 132 delegatov, torej je bil zbor sklepčen, pa tudi sicer so bili prostori na sedežu ČZS polni do zadnjega kotička. Po čebelarški himni je občni zbor potekal po predvidenem dnevnem redu.

Odličji Antona Janše I. stopnje sta prejeli ČD Slovenska Bistrica (ob 90-letnici) in ČD Mežica (ob 100-letnici). Med čebelarji in čebelarkami, ki so prejeli odličje Antona Janše I. stopnje, so: Ivan Šorli, Franc Prezelj, Edi Golob, Jože Klančar, Maksimilijan Vajda, Vinko Medvešek, Anton Tropenauer, Anton Vrčko, Herman Kisilak, Zorko Šabec, Štefan Antolin, Albin Zajc, Franc Šolar, Janez Tehovnik in posthumno dr. Janez Poklukar (ob 10. obletnici smrti). Predsednikovo priznanje so prejeli: Milan Meglič za dolgoletno delo v organih ČZS, prizadevanje za dobre čebelarške prakse in uvedbo blagovne

znamke, za pisanje strokovnih knjig in prispevkov ter predavanja; Franc Šivic za aktivno delovanje v organih ČZS in Apimondii, pisanje prispevkov in predavanja, za promocijo čebelarstva, čebelarške kulturne dediščine in čebelarškega turizma ter za svoje čebelarške fotografije; Andrej Sever za članstvo v organih ČZS, promocijo čebelarstva doma in v svetu, sodelovanje s tujimi čebelarškimi organizacijami in za pobudo za čebelarjenje oseb s posebnimi potrebami; Jože Sever za vzpostavitev Plemenilne postaje Rog-Ponikve, ki je zdaj edino delujoče vzrejalšče rodovniških čebeljih matic v Sloveniji.

Po ustaljenem dnevnem redu so sledili še predstavitve in sprejetje poročil, sprejetje delovnega in finančnega načrta za leto 2014 ter razprava. Občni zbor je bil sklenjen s pogostitvijo delegatov. Vsem delegatom in drugim udeležencem se zahvaljujemo za udeležbo.

Anton Tomec, tajnik ČZS

Zavzemanje za nižje cene ... problem za koga?

V zadnjem času je bilo na terenu slišati kar nekaj besed o tem, ali je prav, da se vodstvo ČZS zavzema za čim nižje cene zdravil proti varozi za brezplačna svetovanja VF NVI čebelarjem ob izdaji zdravil, za brezplačna potrdila za udeležbo na usposabljanjih VF NVI, za čim nižje cene čebelarške opreme, za zmanjšanje trošarin za pogonska goriva čebelarških vozil, za zmanjšanje dajatev iz naslova dopolnilnih dejavnosti ... Moje stališče je jasno: ČZS mora biti v prvi vrsti servis čebelarjem, zato jim mora po svojih močeh zagotavljati čim nižje cene najrazličnejših storitev, seveda ne v škodo kakovosti na občnem zboru ČZS sem odločno povedal, da bom pri tem vztrajal, čebelarji pa naj tudi povedo, če mislijo nasprotno. Glede na odziv udeležencev občnega zbora menim, da podpirajo tako usmeritev, saj so moje besede nagradili z glasnim aplavzom!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

GLUKOZNO-FRUKTOZNI SIRUP - C*TruSweet

- visok odstotek sladkorja,
- takoj pripravljen za uporabo,
- stabilen in dolgo obstojen.

Dobavitelj:
SONLEN, d. o. o.
 Razborca 4, 2382 Mislinja
 GSM: 041/640 863
 Tel.: 02/885 62 30
 E-pošta: sonlen@siol.net

www.sonlen.si

Kakovost čebeljih pridelkov in ČZS, JSSČ

Čebelji pridelki so povsem naravna živila, neposreden dar narave, dar čebel in rastlin. Med ljudmi so izjemno cenjeni, saj veljajo za varna in zdrava živila. Prav zato je še kako pomembno, da so čebelji pridelki kakovostni, varni, da ne vsebujejo snovi, ki bi lahko škodljivo vplivale na naš organizem, oziroma da so te v mejah dovoljenih vrednosti. Ena izmed poglavitnih nalog čebelarjev je tako poleg skrbi za zdravje čebeljih družin tudi skrb za kakovost in varnost čebeljih pridelkov.

Pri tem je čebelarjem v pomoč več različnih dejavnosti, ki jih omogoča ČZS, JSSČ oz. državni programi s področja čebelarstva, med njimi svetovanje svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu, analize kontrole medu in seveda usposabljanja.

Pri zagotavljanju varnosti in kakovosti čebeljih pridelkov so čebelarjem v pomoč Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu, ki jih je že pred leti pripravila Čebelarska zveza Slovenije in ki povzemajo veljavno zakonodajo s področja živil, tako da čebelarju ni treba prebirati splošne zakonodaje. Največja prednost Smernic je, da čebelarju ni treba vsake serije medu oz. čebeljega pridelka pred dajanjem v promet poslati v analizo (zgolj osnovna stane več kot 200 EUR), temveč da varnost in kakovost čebeljih pridelkov zagotavlja prav na njihovi podlagi. Analize čebeljih pridelkov so potrebne samo vsake toliko časa, da bi na ta način preverili notranji nadzor, ki ga izvaja vsak čebelar sam. Tudi v programskem obdobju 2014–2016 bodo čebelarjem na voljo brezplačne analize v okviru uredbe, ki ureja delovanje programa s področja čebelarstva, ukrepa Kakovosti medu.

Svetovalci Javne svetovalne službe, tako specialisti kot terenski svetovalci, čebelarju pomagajo s svetovanji in terenskimi analizami kakovosti medu, pa tudi z analizami, ki mu pomagajo pri določanju

vrste medu. Pri tem vam lahko pomagajo tudi preskuševalci medu, ki so se za ocenjevanje senzoričnih lastnosti medu v okviru JSSČ izobrazili na Biotehniški fakulteti v Ljubljani.

ČZS, JSSČ čebelarjem pomaga tudi pri izpolnjevanju obrazcev, predvidenih v Smernicah, in pri vseh drugih težavah, ki se pojavljajo pri tehnologiji in ekonomiki čebelarjenja ter na področju varne hrane. Naše delo poteka tudi na terenu, kjer čebelarjem svetujemo o opremljanju obratov za pridelavo čebeljih pridelkov, opremi, ustreznem skladiščenju čebeljih pridelkov in njihovem polnjenju ter seveda tudi o vseh drugih vprašanih.

Kakovost slovenskega medu je na visoki ravni, večjih odstopanj ne odkrivamo. Več odstopanj je pri označevanju medu, v tehnologiji čebelarjenja pa je ena izmed naših največjih težav predstavljanje satja iz plodišča v medišče. Če ta ukrep ni izveden dovolj previdno, se v medu lahko pojavi krma za čebele in celo akaricidi. Zato temu namenimo zelo veliko pozornosti tudi pri našem praktičnem razvojnem delu, pri katerem se ukvarjamo tako z vplivom kakovosti cvetnega prahu in stalnega dotoka hrane na živalnost čebeljih družin kot tudi z vplivom spomladanskega krmljenja ter predstavljanja satov na pristnost medu. Pri našem razvojnem delu je zelo pomembno tudi ugotavljanje trenda kopičenja ostankov različnih akaricidov v čebeljih pridelkih glede na njihovo uporabo. Naše delo poteka pri več kot 36 čebeljih družinah, naseljenih tako v AŽ kot tudi v nakladnih panjih, saj želimo čebelarjem svetovati na podlagi naših lastnih izkušenj.

Čebelarji, poskrbite za varnost in kakovost vaših čebeljih pridelkov, izkoristite možnosti, ki vam jih ponuja ČZS, JSSČ in se udeležujte tako teoretičnih kot tudi praktičnih usposabljanj.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Virtualni panj na spletni in mobilni aplikaciji e-Čebelar

Spletna in mobilna aplikacija e-Čebelar, ki smo jo s sofinanciranjem Ministrstva za znanost in šport razvili skupaj s podjetjem Rettro, d. o. o., poleg prijav na izobraževanja in spremljanja napovedi medenja omogoča tudi aplikacijo **Virtualni panj**. S to aplikacijo lahko spremljamo stanje v svojih čebeljih družinah in jih razvrščamo v tri razrede.

Ob rednih pregledih čebeljih družin ugotovitve pregleda zapišemo v panjski list. Če imamo povezovalno z internetom, lahko podatke vpisujemo neposred-

no v panjski list v aplikaciji, sicer pa jih vpišemo v panjski list, ki je na voljo v aplikaciji, in podatke prepišemo, ko nam je internetna povezava dosegljiva. Na panjskem listu so zbrani podatki o lastnostih posamezne čebelje družine, na podlagi katerih lahko čebelje družine vrednotimo oziroma rangiramo (razvrščamo). Izpolnjevanje panjskih listov v aplikaciji e-Čebelar vam pomaga vrednotiti kakovost čebeljih družin, saj aplikacija samodejno izračunava vrednosti posameznih lastnosti čebelje družine in vse dru-

žine v čebelnjaku razvršča na podlagi meril za vrednotenje čebeljih družin po metodologiji, ki jo določijo Čebelarstva zveza Slovenije.

Na podlagi podatkov v panjskih listih aplikacija izračuna indekse parametrov (obarvanost obročkov na zadkih, živalnost, mirnost, rojivost ...) in ovrednoti družine. Čebelje družine razvrsti v tri kategorije (nadpovprečne družine, povprečne družine, podpovprečne družine). Na ta način lahko določimo družine, primerne za vzrejo, in družine, ki potrebujejo dodatne ukrepe (npr. menjavo matice). Čebelje družine razvrščamo v vsakem čebelnjaku posebej.

Posamezni pregledi družin

Opravljen pregled vpišemo v panjski list, tako da na strani Virtualni panj – panjski list kliknemo funkcijo »**dodaj pregled**« in vpišemo svoje ugotovitve za posamezen parameter. Obvezno moramo vpisati **ugotovitve o obarvanosti obročkov na zadkih, živalnosti, mirnosti, rojivosti in zalogi medu v plodišču**, lahko pa vpišemo tudi ugotovitve o ustreznosti zalege, zalogi cvetnega prahu v plodišču, donosu medu, o tem, kako družina propolizira, o številu satov zalege, količini osmukanega cvetnega prahu, naravnem odpadu varoj, o tem, ali smo izrezali trotovinu, ali smo sate iz plodišča premestili v medišče, o številu zgrajenih satnic, vendar vpis teh podatkov ni obvezen. Označimo lahko tudi potrebo po menjavi matice. Če smo vpisali, da imajo čebele na zadkih rumeno obarvane obročke, nas aplikacija sama opozori, da je potrebna menjava matice. Aplikacija tudi sama izračuna naravni odpad varoj, in to na podlagi vpisanega podatka o odpadu varoj in števila dni med dvema pregledoma.

Za vsak parameter je na voljo tudi »**mentor**«, ki ga vključimo s klikom na funkcijo , in nam pove, na kakšen način je vrednoten posamezni parameter in kaj moramo ob posamezni oceni storiti. Če smo npr. pri parametru obarvanost obročkov označili številko 2 (to pomeni, da je pri večini čebel obarvan vsaj en obroček), nas aplikacija opomni, da moramo zamenjati matico. Ker je obarvanost obročkov eden izmed pomembnejših parametrov, se nam v primeru, da smo označili številko 1 ali 2, oglasi tudi avtomatski »mentor«, ki nas prav tako opomni, da moramo zamenjati matico. Če je ocena npr. 4, nam aplikacija sporoči, da imamo čisto kranjsko čebelo.

Funkcija »mentor« lahko izključimo s klikom na ikono . Pri dodajanju pregleda v panjski list lahko vpišemo tudi menjavo matice, in sicer tako, da kliknemo funkcijo »menjava matice«. Aplikacija zahteva osnovne podatke o matici: leto vzreje, izvor, njeno barvo. Ko matico zamenjamo, ostanejo podatki o zamenjani matici v zgodovini. Vse od zamenjave matice nas bo pri tem panju vedno spremljala ikona .

Razvrščanje družin

Družine v čebelnjaku lahko razvrščamo (rangiramo) tako, da na strani Virtualni panj kliknemo funkcijo »**rangiraj**« ter izberemo čebelnjak in družine, ki jih želimo ovrednotiti. Izberemo obdobje in vrsto razvrščanja. Izberemo lahko rangiranje po rejskem programu, po dodatnem izboru ali po posameznem izboru. Razvrščanje po rejskem programu bo čebelje družine ovrednotilo po parametrih, ki so obvezni pri spremljanju družin, to so: obarvanost obročkov zadka, rojivost, živalnost, mirnost in zaloga medu v plodišču. Razvrščanje po dodatnem izboru bo družine ovrednotilo po rejskem programu in po dodatnih parametrih, ki jih izberemo poljubno. Po posameznem izboru rangiramo samo posamezen parameter, če nas na primer zanima samo živalnost družin. Ko kliknemo na funkcijo »rangiraj«, se prikažejo rezultati razvrščanja. Čebelje družine so razvrščene v tri kategorije: nadpovprečne, povprečne in podpovprečne družine. Med podatki je izpisan tudi izvor matice, tako da lahko vidimo, matice katerih vzrejvalcev so se pri nas najbolje obnesle.

Primer rangiranja (zeleno: nadpovprečne družine, rumeno: povprečne družine, rdeče: podpovprečne družine)

Če kliknemo na funkcijo »**trendi**« se nam izriše graf, ki prikazuje gibanje trenda indeksa izbrane nabora parametrov za vsak panj posebej (vsaka linija na grafu ponazarja en panj). Podatke rangiranja lahko prenesemo v program Excel in jih tako uporabimo za dodatne analize.

Na voljo sta torej spletna aplikacija z omejeno funkcionalnostjo in mobilna aplikacija, v katero lahko podatke vpisujete na terenu, vendar za to potrebujete »pametni telefon« ali tablični računalnik s programom Google Android, Microsoft Windows Phone 8+ ali Apple iOS 4+.

Za vprašanja so vam na voljo Uporabniška navodila, ki jih najdete na prvi strani aplikacije. Menimo, da vam bo aplikacija ob sprotne vpisovanju podatkov v pomoč pri vašem čebelarjenju.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Razpis za tehnično pomoč čebelarjem še vedno odprt

Iz Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja so nas obvestili, da so še vedno na voljo sredstva iz javnega razpisa Tehnična pomoč čebelarjem v letu 2014, tako da je razpis še vedno odprt. Javni razpis je bil objavljen na podlagi prvega odstavka 3. člena Uredbe o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2014–2016 (Uradni list RS, št. 6/14, v nadaljevanju: Uredba).

Razpisna dokumentacija je dostopna na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo in okolje: [http://www.mko.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1\[show_single\]=1144](http://www.mko.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1[show_single]=1144). Predmet javnega razpisa je dodelitev nepovratnih sredstev za ukrep Tehnična pomoč čebelarjem oz. za podukrepa Sofinanciranje čebelarstva in Pomoč čebelarjem začetnikom v letu 2014. Na razpis za podukrep Sofinanciranje čebelarstva se lahko prijavijo fizične in pravne osebe, ki opravljajo čebelarstvo dejavnost na ozemlju Republike Slovenije ter izpolnjujejo predpisane pogoje za dodelitev sredstev, opredeljene v četrtem poglavju tega javnega razpisa. Na razpis za podukrep Pomoč čebelarjem začetnikom se lahko prijavijo fizične osebe, ki začenejajo opravljati čebelarstvo dejavnost na ozemlju Republike Slovenije ter izpolnjujejo predpisane pogoje za dodelitev sredstev, opredeljene v šestem poglavju tega javnega razpisa.

Čebelar je upravičen do sofinanciranja nakupa čebelarstva, če:

- je vpisan v register čebelnjakov vsaj tri leta pred objavo javnega razpisa za dodelitev sredstev;
- je kupil čebelarstvo opremo, navedeno v seznamu (seznam opreme najdete v razpisni dokumentaciji in v Uredbi);
- je opravil usposabljanje o Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu ali če ima vzpostavljen svoj sistem HACCP;
- se je v zadnjih petih letih pred objavo javnega razpisa za dodelitev sredstev udeležil najmanj enega veterinarskega izobraževanja o zdravljenju varoze, ki ga je pripravila in izvedla Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut (v nadaljnjem besedilu: VF NVI);
- se je v zadnjih petih letih pred objavo javnega razpisa za dodelitev sredstev udeležil najmanj enega apitehničnega usposabljanja, ki ga je pripravila in izvedla Javna svetovalna služba v čebelarstvu;
- v minulem programskem obdobju od 2011–2013 ni prejel sredstev v okviru ukrepa Tehnična pomoč čebelarjem;

- stroški nakupa čebelarstva opreme dosegajo vsaj 35 odstotkov najvišje opravičljive vrednosti, ki je odvisna od vpisa števila čebeljih družin v register čebelnjakov na dan 30. 6. v letu pred oddajo vloge (do 20 družin 1.000 EUR, 21–40 družin 2.000 EUR, 41–100 družin 4.000 EUR, 101–249 družin 6.000 EUR in več kot 250 družin 8.000 EUR).

Čebelarjem začetnikom je sofinanciran nakup kompleta čebelarstva opreme, ki ga sestavljajo:

- trije novi panji s testnimi vložki in opremo za panje,
- tri čebelje družine,
- posoda za med, primerna za skladiščenje hrane,
- točilo za med.

Čebelar začetnik je upravičen do sofinanciranja nakupa kompleta čebelarstva opreme, če:

- je v letu pred objavo ali v letu objave javnega razpisa za pomoč čebelarjem začetnikom prvič vpisan v register čebelnjakov,
- je ob oddaji vloge star najmanj 15 let,
- pri oddaji vloge še ni dopolnil 18 let, a so mu starši ali skrbniki dali soglasje za izvajanje tega ukrepa,
- je pred oddajo vloge pridobil certifikat nacionalne poklicne kvalifikacije s področja čebelarstva ali opravil najmanj 35-urni začetni tečaj čebelarjenja in se udeležil izobraževanja o zdravstvenem varstvu čebel,
- v minulem programskem letu 2013 ni prejel sredstev v okviru ukrepa Tehnična pomoč čebelarjem.

Podrobnosti so opredeljene v Uredbi o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2014–2016 (Ur. l. RS, št. 6/14) in v javnem razpisu za ukrep Tehnična pomoč čebelarjem v letu 2014 (Ur. l. RS, št. 21/14). Informacije o javnem razpisu lahko dobite na Agenciji Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja, tel. 01/580 77 92 (od ponedeljka do četrтка od 7.30 do 15.00, ob petkih od 7.30 do 14.00). Pri izpolnjevanju razpisne dokumentacije in pripravi vloge smo vam na voljo svetovalci Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Ker je po podatkih Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja na voljo še dovolj sredstev, pozivamo vse, ki izpolnjujete pogoje razpisa, da izrabite priložnost za pridobitev nepovratnih sredstev in tako posodobite svoje čebelarstvo, če ste začetnik, pa izrabite možnosti za sofinanciranje nakupa opreme za začetnike.

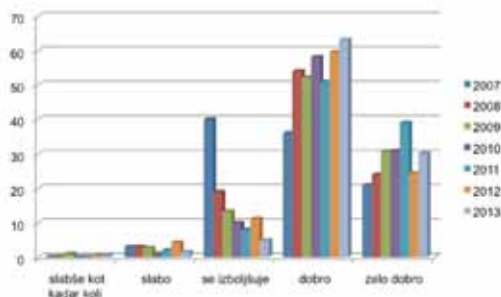
Analiza anketnega vprašalnika – regijski posveti 2013 in primerjava 2007–2013

Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu (v nadaljevanju ČZS) je na podlagi podatkov, ki jih je pridobila iz anket, izvedenih leta 2013 na regijskih posvetih, pripravila primerjalno analizo odgovorov na anketna vprašanja. S primerjavo posameznih anketnih vprašanj je ČZS pridobila mnenje čebelarjev o svojem delu in izvajanju različnih nalog v obdobju od leta 2007–2013.

V anketo je vsako leto vključenih približno 300 čebelarjev, ki se udeležijo regijskih posvetov. Poudariti je treba, da so to po večini aktivnejši in večji čebelarji, saj to vpliva na reprezentativnost pri določenih tipih vprašanj (npr. donosi, izgube), pri vprašanih, v katerih sprašujemo o zadovoljstvu z delom ČZS in njenih služb, pa lahko rečemo, da je število anketiranih čebelarjev reprezentativno.

1. Kako ste zadovoljni z vodenjem ČZS v letu 2013?

Zadovoljstvo z vodenjem ČZS se je v primerjanih letih povečalo in se vse bolj nagiba k prevladujočemu dobremu in zelo dobremu vodenju ČZS.

Graf 1: Primerjava mnenja vseh anketirancev o vodenju ČZS v letih 2007–2013 v odstotkih

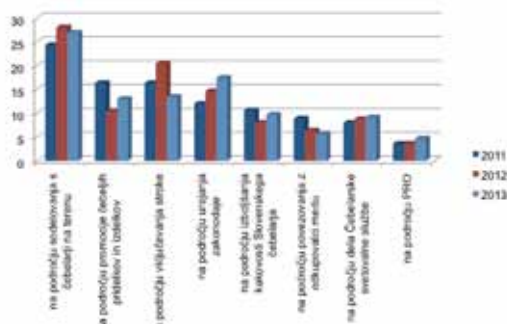
2. Kako ste zadovoljni z delom zaposlenih na ČZS in JSSČ?

Podobno kot z vodenjem se v obdobju od leta 2007–2013 povečuje tudi zadovoljstvo z delom zaposlenih, to pa potrjuje, da so čebelarji na splošno zadovoljni tako z delom vodstva kot tudi z delom zaposlenih na ČZS.

3. Na katerem področju mora ČZS storiti več?

Iz grafa je razvidno, da si čebelarji še vedno, čeprav je v primerjavi s prejšnjim letom odstotek nekoliko nižji, želijo več sodelovanja s čebelarji na terenu, sledijo področje urejanja zakonodaje, področje vključevanja stroke v reševanje čebelarstvih pro-

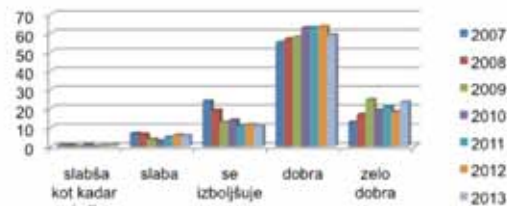
blemov in področje promocije. Glede na zdajšnje težave v čebelarstvu so te želje nekako logična posledica siceršnjih razmer v čebelarstvu.

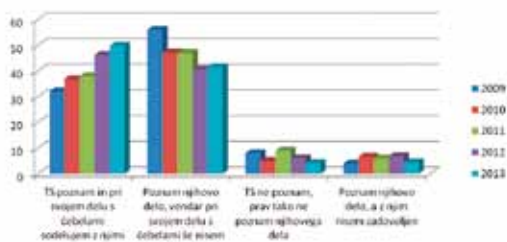
Graf 2: Prikaz mnenj vseh anketirancev o tem, na katerih področjih naj bi ČZS v letu 2014 storila več, v odstotkih

4. Kakšna je po vašem mnenju kakovost revije Slovenski čebelar?

Mnenje, da je revija Slovenski čebelar dobra ali zelo dobra, ostaja v primerjanih letih na zadovoljni ravni. Odstotek čebelarjev, ki menijo, da je revija slaba ali celo slabša kot kadar koli, je zanemarljiv.

Graf 3: Primerjava mnenj vseh anketirancev o reviji Slovenski čebelar v obdobju od leta 2007–2013 v odstotkih

Graf 4: Primerjava mnenj vseh anketirancev o terenskih svetovalcih v obdobju od leta 2009–2013 v odstotkih.

5. Kakšni so po vašem mnenju programi usposabljanj, ki potekajo v organizaciji ČZS, JSSČ?

Pri čebelarjih prevladuje mnenje, da so programi usposabljanj dobri ali da se izboljšujejo. Nekaj več kot 10 % čebelarjev meni, da so programi dobri, vendar so slabi predavatelji. Le majhen odstotek pa je takih, ki menijo, da tako usposabljanje, kot je zdaj, ni potrebno oz. da so programi slabi.

6. Kakšno je vaše mnenje o delu terenskih svetovalcev?

Delež čebelarjev, ki pri svojem delu s čebelami sodelujejo s terenskimi svetovalci se je leta 2013 v primerjavi z letom prej povečal, odstotek tistih, ki delo terenskih svetovalcev sicer poznajo, vendar z njimi ne sodelujejo, pa ostaja enak. Takih, ki bodisi ne poznajo dela terenskih svetovalcev bodisi z njihovim delom niso zadovoljni, je le majhen odstotek čebelarjev. Cilj ČZS ostaja povečati dejavnosti in okrepiti sodelovanje preglednikov pri delu čebelarjev s čebelami, to pa naj bi zagotovilo tudi boljše stike s čebelarji na terenu.

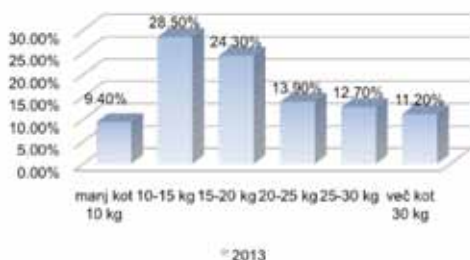
7. Kakšno je vaše mnenje o delu veterinarjev, specializiranih za čebelarstvo?

Večina anketiranih je z delom veterinarjev, specializiranih za čebelarstvo, zadovoljnih, saj menijo, da delo opravljajo dobro.

8. Pridelava medu na panj

Podatki o povprečnih donosih v letu 2013 kažejo, da so bili ti v primerjavi s prejšnjimi leti pri nekaj več kot polovici čebelarjev povprečni. Od 10–15 kg medu na panj je pridelalo 28,5 % čebelarjev, 24,3 % jih je pridelalo od 15–20 kg, 9,4 % pa manj kot 10 kg. Tolikšen donos je glede na oceno medenja ONS nekako logičen, saj na določenih območjih medenja niti ni bilo zaznati. 13,9 % vprašanih je pridelalo od 20–25 kg medu na panj, 23,9 % vprašanih pa je pridelalo nadpovprečno količino

Pridelava medu na panj

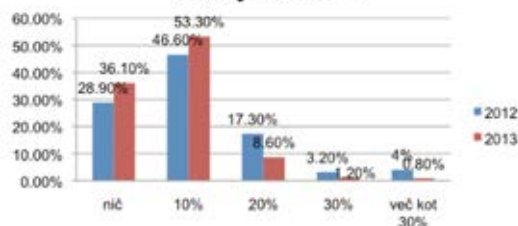
Graf 5: Prikaz povprečnih donosov medu na panj v letu 2013

medu (12,7 % od 25–30 kg in 11,2 % več kot 30 kg medu na panj). V primerjavi s prejšnjimi leti so ocene donosov, ki jih pridobimo z anketiranjem udeležencev regijskih posvetov, nekoliko precenjene.

9. Ocena čebelarjev o pričakovanih zimskih izgubah

Ocene čebelarjev o zimskih izgubah so bile zelo optimistične, saj so v zimi 2013/2014 pričakovali občutno manj izgub kot leto prej. 36,10 % vprašanih v tej zimi ni pričakovalo izgub, 53,3 % pa jih je pričakovalo, da bodo izgubili manj kot 10 % čebeljih družin. Samo 2 % vprašanih jih je pričakovalo, da bodo izgubili 30 ali več odstotkov čebeljih družin.

Pričakovane zimske izgube čebeljih družin

Graf 6: Ocena čebelarjev glede pričakovanih izgub v zimah 2012/2013 in 2013/2014

Sklep

Na podlagi primerjalnih rezultatov ankete lahko sklepamo, da zadovoljstvo z delom vseh organov ČZS ostaja na enaki ravni kot zadnja leta. Anketirani čebelarji so z delom vseh organov zadovoljni in po njihovem mnenju so bile naloge, ki jih je izvajala ČZS s svojimi strokovnimi službami, uspešne. Rezultati ankete bodo spodbuda ČZS in njenim strokovnim službam za prihodnje delo, katerega cilj bo še naprej ohranjati zadovoljstvo čebelarjev ter okrepiti dejavnosti na tistih področjih, na katerih se pojavlja največ težav. Podatke o oceni izgub anketiranih in oceni donosa na panj bomo uporabili za analizo stanja na terenu tako glede izgub kot glede pridelave.

Nove višine trošarin za alkohol

Proizvajalce alkoholnih medenih pijač obveščamo, da z 12. aprilom 2014 veljajo nove višine trošarin za alkohol. Več si preberite na www.czs.si.

Obvestilo izvajalcem senzoričnih ocenjevanj medu v letu 2014

Vse izvajalce senzoričnih ocenjevanj medu v letu 2014 obveščamo, da bo v prihodnji številki SČ objavljen razpis za sodelovanje na državnem senzoričnem ocenjevanju. Vsi izvajalci senzoričnih ocenjevanj medu boste po pošti prejeli kopijo Pravilnika o senzoričnem ocenjevanju medu, ki ga boste morali upoštevati pri izvedbi teh ocenjevanj, če boste želeli z najbolje ocenjenimi vzorci medu sodelovati tudi na

državnem senzoričnem ocenjevanju. Pravilnik je z razširjeno delovno skupino strokovnjakov z Biotehniške fakultete usklajevala komisija za ocenjevanje in uporabo čebeljih pridelkov UO ČZS. Želimo si, da bi se tudi letošnjih senzoričnih ocenjevanj udeležilo čim več čebelarjev in da nam bo letošnja sezona postregla z dobro bero.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Čebelarsko medeno razvajanje

Po sklepu UO ČZS je ČZS izdelala projektno dokumentacijo za Čebelarsko medeno razvajanje. Prostor, ki jih bomo namenili za to dejavnost, merijo več kot 100 m². ČZS zdaj išče ustreznega najemnika, saj se bomo izvedbe lotili takoj, ko ga bomo našli. Več informacij dobite na e-naslovu: nocb@czs.si ali v tajništvu ČZS. Slika je »vizualni« del projekta.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

ČZS septembra 2014 na MOS-u

Po odlično izvedeni ApiSloveniji 2014 smo se z vodstvom Celjskega sejma dogovorili, da bo Čebelarska zveza Slovenije septembra 2014 sodelovala na 47. sejmu obrti in podjetništva, ki ga je v letu 2013 obiskalo več kot 130.000 obiskovalcev.

Osrednji temi predstavitve ČZS bosta Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo in čebelarski turizem. ČZS bo k sodelovanju povabila tudi zainteresirane ponudnike, o vsem pa jih bomo pravočasno obveščali.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Projekt »Pomagajmo čebelici v mestu«

Družba BTC in ČZS sta združili moči pri spodbujanju urbanega čebelarstva, ohranjanju kranjske sivke in ozaveščanju ljudi o pomembnosti čebel za okolje. Tako so aprila letos na travniku ob Vodnem mestu Atlantis čebele dobile novo domovanje v štirih nakladnih panjih.

Prav tako sta čebelam priskočila na pomoč tudi Simobil in Telekom. Tako lahko z donacijami

prek SMS-sporočil prispevate 1 EUR v sklad za ohranitev kranjske čebele, če napišete ključno besedo CEBELA in jo pošljete na številko 1919. Z zbranimi sredstvi bomo postavili učni čebelnjak in tako mestnim otrokom omogočili pristen odnos z našimi pomembnimi prijateljicami.

Barbara Dimc, poslovna sekretarka ČZS

Akcija majice »Ohranimo čebele«

Ta mesec so v akciji majice »Ohranimo čebele«. Kupiš dve majici, tretjo ti podarimo! Cena majice je 5,00 EUR. Ob morebitnem pošiljanju blaga po pošti, boste morali za poštno stroške plačati še 3,00 EUR. Naročila lahko pošljete po pošti na naslov: Čebelar-

ska zveza Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica, na e-naslov: barbara.dimc@czs.si ali jih sporočite po telefonu št.: 01/729 61 00.

Tajništvo ČZS

Pobuda za izdajo evrskega kovanca in poštne znamke

ČZS je na Banko Slovenije poslala pobudo, da bi ob prvem Evropskem medenem zajtrku, ki bo novembra leta 2015, izdala poseben kovanec za 1 evro z motivom naše kranjske čebele. Po našem mnenju je bila kranjska čebela ob izdaji »slovenskih« evrskih kovancev neupravičeno prezrta, zato bi bilo prav, da bi vsaj ob tem vseevropskem pro-

jektu tudi z izdajo posebnega kovanca promovirali našo čebelo in s tem Slovenijo. ČZS je podobno pobudo poslala tudi Pošti Slovenije in ji predlagala, naj ob tem dogodku izda serijo znamk z naslovom Tradicionalni slovenski zajtrk. Na ČZS smo veseli, da je naši pobudi podprlo tudi Ministrstvo za kmetijstvo in okolje. *Boštjan Noč, predsednik ČZS*

Obvestilo o razmejitvi območij zaradi bakterije hruševega ožiga in omejitvi premeščanja čebel v letu 2014

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, nas je obvestila, da bodo za leto 2014 veljale meje okuženih in nevtralnih območij ter žarišč okužbe s hruševim ožigom, ki so sestavni del tega obvestila in so objavljene na spletni strani: http://www.uvhvvr.gov.si/si/delovna_podrocja/zdravje_rastlin/posebno_nadzorovani_organizmi/hrusev_ozig/.

V skladu s Pravilnikom o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranja hruševega ožiga (Ur. l. RS, št. 19/09) so predpisani določeni ukrepi za preprečevanje širjenja te bakterije, med katerimi je tudi premeščanje čebeljih panjev z okuženih območij. Pred premikom čebel je treba v obdobju trajanja nevarnosti okužbe s hruševim ožigom o načrtovanem premeščanju čebel obvestiti fitosanitarnega inšpektorja na pristojnem območnem uradu. V dogovoru z njim čebelar izbere primeren karantenski ukrep še pred premeščanjem čebeljih panjev, če gre za premestitev z okuženega območja

hruševega ožiga na ogroženo območje sadjarske pridelave (ukrepi izolacije: 1. čebele za 72 ur da v karanteno na območje, kjer ni cvetočih gostiteljskih rastlin na preletni razdalji čebel, 2. čebele za 72 ur da v karanteno na nadmorsko višino najmanj 1300 m, 3. čebele so za 48 ur zaprte v temen prostor). Obdobje omejitev je za Primorsko od 15. marca do 30. junija, za preostalo Slovenijo pa od 25. marca do 30. junija. Velika nevarnost prenosa bakterije z okuženih območij je zlasti v obdobju cvetenja jablan, hrušk in drugih gostiteljskih rastlin.

Pred premeščanjem se je imetnik čebel dolžan pri upravi ali fitosanitarnem inšpektorju pozanimati o vrsti območja, na katero namerava prepeljati svoje čebele na pašo, in o zahtevah, pod katerimi lahko čebele premešča na pašo. Prevozna sredstva za premeščanje čebel (čebelnjake) mora opremiti s pisno izjavo o izvedenih karantenskih ukrepih, ki jo mora overiti pristojni fitosanitarni inšpektor.

Lidija Senič, vodja JSSČ

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p., ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@amis.net
Izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

MIHA KUNSTELJ, s. p.
ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27,
GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@amis.net
Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE ipd.

Sušilniki SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu, sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net
www.susilnicesadja.si

Sušilniki spadajo med
subvencionirano
čebelarstvo opremo

Program 37. državnega srečanja in tekmovanja mladih čebelarjev

Letošnje 37. državno srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev bo 10. maja 2014 v prostorih OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče, Šolska ulica 11, 1315 Velike Lašče. Rok za prijavo na letošnje srečanje in tekmovanje je potekel 5. aprila 2014, zato se neprijavljeni tekmovalci ne bodo mogli udeležiti. Tekmovanje bo zaradi omejenih prostorskih zmogljivosti šole tokrat potekalo v dveh krogih: ena skupina ekip bo v prvem krogu tekmovala od 10.00–10.45, preostale ekipe pa v drugem krogu od 11.00–11.45. Informacijo o razvrstitvi tekmovalnih ekip v tekmovalna kroga in učilnice boste prejeli ob registraciji, objavljeni pa bo tudi na oglasnih deskah.

Tekmovanje za vse težavnostne stopnje bo potekalo v pisni obliki iz dveh tematskih sklopov: teoretično znanje s področja čebelarstva ter prepoznavanje medovitih rastlin. Vprašanja bodo sestavljena na podlagi učbenika Marije Mlaker Čebela se predstavi (2011). Tematski sklop vprašanj o prepoznavanju medovitih rastlin bo letos obsegal: 1. prikaz vzorca rastline v učilnici ter na vzorec vezana izbirna vprašanja; 2. gradivo z mednarodnega tekmovanja mladih čebelarjev (IMYB), ki ga najdete v datoteki: »Podatkovna baza medovitih rastlin IMYB - SLO DODATEK«, objavljeni na spletni strani za čebelarške krožke, ter na gradivo vezana izbirna vprašanja; 3. slike iz učbenika Čebela se predstavi ter nanje vezana izbirna vprašanja. Na nižji stopnji ne bo vprašanj iz gradiva z mednarodnega tekmovanja mladih čebelarjev, prav tako ne bo preverjanja znanja latinskih imen rastlin. Na srednji in višji stopnji bodo izbirna vprašanja o pravilnem latinskem imenu na podlagi slovenskega imena rastline in izbirna vprašanja o pravilnem slovenskem imenu na podlagi latinskega

imena rastline. Vsa vprašanja iz sklopa medovitih rastlin bodo vezana samo na rastline, ki so predstavljene v učbeniku Čebela se predstavi.

Zaradi vmesnega programa, ki vključuje ogled lokalnih zanimivosti, udeležence prosimo, da se primerno oblečejo in obujejo, s seboj pa naj imajo tudi nahrbtnike in dežnike, če bi deževalo. V okviru sklepnih prireditev bomo razglasili tudi zmagovalce natečaja za najlepšo poslikavo panjske končnice.

Anton Tomec, tajnik ČZS

8.00–9.00	Zbiranje in prijava tekmovalcev in spremljevalcev v prostorih šole
8.00–9.30	Zajtrk
9.30–9.50	Pozdravni nagovor udeležencev tekmovanja
9.50–10.00	Razporeditev tekmovalcev 1. kroga po učilnicah
9.50–10.45	Posvet mentorjev čebelarških krožkov v prostorih šole Poučni program za tekmovalce 2. kroga
10.00–10.45	1. KROG: preverjanje znanja v prostorih šole
10.50–11.00	Razporeditev tekmovalcev 2. kroga po učilnicah
11.00–11.45	2. KROG: preverjanje znanja v prostorih šole
11.00–12.30	Kosilo za udeležence tekmovanja
12.30–14.00	Voden ogled krajevnih znamenitosti
14.00–15.00	Sklepna prireditev z razglasitvijo rezultatov v prostorih šole
15.00	Odhod proti domu

Natečaj čebelarške fotografije 2014

ČZS razpisuje natečaj za čebelarške fotografije 2014 v štirih tematskih sklopih. Ti so: 1. Čebela in rastlinski svet, 2. Življenje čebel (biologija), 3. Čebelarška opravila in čebelji pridelki, 4. Slovenski čebeljak.

Za vsak sklop lahko pošljete največ po tri posnetke. Fotografije naj bodo v digitalni obliki in posnete v dovolj visoki ločljivosti (300 dpi), da bo iz najboljših posnetkov mogoče narediti slike velikosti 40 x 30 cm. Vsaj ena fotografija od petih naj bo v pokončni legi. Vsaka fotografija mora biti opremljena z zaporedno številko, naslovom fotografije, naslovom tematskega sklopa, s kratko vsebino po-

snетка in z letnico njenega nastanka. V zaprti ovojnici morajo biti priloženi podatki o avtorju (ime in priimek, naslov, telefonska številka, e-naslov). Zgoščenke s fotografijami je treba s priporočeno pošto poslati na naslov Čebelarška zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica, s pripisom: »Fotografski natečaj«, lahko pa jih oddate tudi osebno. **Zadnji rok oddaje je 11. november 2014.** Vse pripele zgoščenke ostanejo last ČZS.

Fotografije bo ocenjevala komisija po vnaprej določenih merilih. Ta merila so: izpovednost, originalnost, tehnična dovršenost in estetika. Za tematski sklop Slovenski čebeljak velja poleg na-

vedenih še dodaten pogoj, to je, da je predmet ocenjevanja tudi urejenost čebelnjaka in okolice. V priloženi ovojnici je zato treba poslati tako podatke o lastniku čebelnjaka kot tudi o fotografu.

Iz vsakega sklopa bodo izbrane po tri fotografije. Na natečaju lahko sodelujejo samo posnetki, ki še nikoli niso bili objavljeni ali celo nagrajeni na

kakem natečaju. Zmagovalec vsakega sklopa bo prejel posebno priznanje, razglasitev zmagovalcev in slovesna podelitev priznanj pa bo na ApiSloveniji 2015. Za podrobnejše informacije in navodila lahko pokličete g. Marka Borka na tel. št.: 051/637 204.

*Brane Borštnik, predsednik komisije UO ČZS
za čebelarstvo kulturno dediščino*

Usposabljanje za čebelarstvo fotografijo

Lani ustanovljena fotosekcija za čebelarstvo fotografijo bo letos za zainteresirane fotografe pripravila teoretično in praktično usposabljanje za tovrstno fotografijo. S tem jih želimo po eni strani spodbuditi, po drugi pa jim omogočiti ustvarjanje vrhunskih čebelarskih fotografij. Celodnevno usposabljanje bodo v soboto, 31. maja 2014, od 9.00 dalje, v Čebelarskem centru Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica, izvedli fotografski strokovnjaki Fotoučilnice

(www.fotoucilnica.com). Udeleženci naj s seboj prinesejo svoje fotoaparate in prenosne računalnike. Udeležba na usposabljanju je brezplačna, izvedeno pa bo, če se bo nanj prijavilo najmanj 15 zainteresiranih. Prijavite se lahko na e-naslovu: marko.borko@czs.si oz. po tel. št.: 051/637 204. Ob prijavi po e-pošti obvezno navedite ime in priimek, svojo tel. št. ali št. GSM in e-naslov. Prijave zbiramo do 13. maja 2014. ČZS

Seminar o gozdnem medenju

Opazovalno-napovedovalna služba razpisuje dva seminarja o gozdnem medenju. Prvi bo v soboto, 31. maja 2014, na mariborskem območju (prijave zbira g. Bauman po tel. št.: 041/261 884), drugi pa

v soboto, 7. junija 2014, na območju Celja (prijave sprejema g. Kokelj po tel. št.: 040/268 803).

Jure Justinek, vodja ONS

Seminar o pridobivanju propolisa

ČZS, JSSČ razpisuje 7-urni seminar o tehnologiji pridobivanja propolisa. Program seminarja obsega 4 ure teoretičnega in 3 ure praktičnega izobraževanja. Na njem se boste seznanili s stanjem na področju pridobivanja propolisa v Sloveniji, s sestavo in lastnostmi tega čebeljega proizvoda, tehnologijo pridobivanja propolisa v čebelji družini ter z njegovim skladiščenjem in čiščenjem. Potrdilo o udeležbi na seminarju bodo prejeli samo tisti slušatelji, ki se bodo udeležili vseh sedmih ur izobraževanja. Teoretični in praktični del seminarja bo potekal konec maja in v začetku junija v Pohorski vili, Pivola

8, Hoče. Nanj se lahko prijavite po e-pošti: tomaz.samec@czs.si ali po tel. št.: 040/436 517. Na tej telefonski številki lahko dobite tudi dodatne informacije. Ob prijavi po e-pošti obvezno navedite ime in priimek, naslov (ulica, hišna številka, številka pošte, kraj), čebelarstvo društvo, koliko let čebelarite, svojo tel. št. ali št. GSM in e-naslov. Prijave zbiramo do 15. maja 2014. Ker se bo seminarja lahko udeležilo največ 50 slušateljev, pohitite s prijavo! Natančen urnik z datumi bodo vsi prijavljeni kandidati prejeli po pošti pred začetkom tečaja oz. v aplikaciji e-čebelar.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Seminar o čebelarjenju v nakladnem panju

ČZS, JSSČ razpisuje 5-urni seminar o čebelarjenju v LR-panju. Seminar obsega 3 ure teoretičnega in 2 uri praktičnega izobraževanja. Program izobraževanja obsega zgodovino LR-panja, temeljna načela čebelarjenja z LR-panjem, izvajanje apitehničnih ukrepov v LR-panju in zatiranje varov v LR-panju. Seminar bo potekal na dveh lokacijah: **1. Bela krajina** – teoretični del: 20. maja, ob 18.00 uri, v hotelu Bela krajina v Metliki; praktični del: 21. maja,

ob 16.00 uri, v čebelnjaku Augustin v Bojanji vasi. **2. Laško** – teoretični del: 27. maja, ob 17.00 uri, v hotelu Thermana Park v Laškem; praktični del: 28. maja, ob 16.00 uri, v čebelnjaku Lešek, Olešče 28, Laško.

Na seminar se lahko prijavite v aplikaciji e-čebelar (potrebna je poprejšnja registracija) oz. na ČZS na e-naslovu: vlado.augustin@czs.si oz. po tel. št.: 040/436 516. Na tej telefonski številki lahko dobite

tudi dodatne informacije. Ob prijavi po e-pošti obvezno navedite ime in priimek, naslov (ulica, hišna številka, številka pošte, kraj), čebelarstvo društvo, koliko let čebelarite, svojo tel. št. ali št. GSM in

e-naslov. Prijave zbiramo do 16. maja 2014 oz. do zapolnitve prostih mest. Ker se seminarja lahko udeleži največ 25 slušateljev, pohitite s prijavo.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 3. do 20. 4. 2014

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Goriško, Šempeter	1,4	regrat, sadno drevje
Lukovica, Brdo	-1,7	poraba hrane
Koroški kot, Prevalje	0,4	regrat, sadno drevje
Bled	-0,5	poraba hrane
Koper, Dekani	-1,7	poraba hrane
Logaška planota, Menišija	-4	poraba hrane
Bela krajina, Poljanska gora	0,1	regrat, sadno drevje
Ribniško Pohorje	-3,5	poraba hrane
Vransko, Prebold	-2,3	poraba hrane
Laško	2,8	regrat, sadno drevje
Metlika	1,7	regrat, sadno drevje
Stojna sever	-1,5	poraba hrane
Slovenske gorice, Lenart	11,5	oljna ogrščica, regrat
Slovenska Bistrica, Oplotnica	-0,9	poraba hrane
Travna gora	-3,7	poraba hrane
Zreško Pohorje	-0,5	poraba hrane

Goričko, Dankovci	3,6	regrat, sadno drevje
Bistriško Pohorje	-2,4	poraba hrane
Loška dolina, Kozarišče	-2,3	poraba hrane
Goriška brda, Cerovo	2	regrat, sadno drevje
Kočevski rog	-0,5	poraba hrane
Kostrivnica, Lahomno	2,5	regrat, sadno drevje
Kozjak, Kapla	-1,8	poraba hrane
Lovrenško Pohorje, Kumen	-2,7	poraba hrane
Ljubljanski vrh, Pokojišče	-0,6	poraba hrane
Ptuj, Haloze	11,7	oljna ogrščica, regrat
Kobansko na Kozjaku	2,6	regrat, sadno drevje
Krško, Sevniško	1,2	regrat, sadno drevje
Prekmurje, Mali Bakovci	14,7	oljna ogrščica, regrat
Lendava, Čentiba	9,9	oljna ogrščica, regrat
Žalec, Liboje	1,5	regrat, sadno drevje

**MIZARSTVO
KRŽE**
1936

Prasilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

**MIZARSTVO
KRŽE**
1936

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrze@yahoo.com

Izvajanje osnovne odbire v čebelarstvu

Ob rednih pregledih čebeljih družin ne pozabite na spremljanje obarvanosti obročkov na zadkih čebel. Če imate pri tem delu težave, pokličite območnega terenskega svetovalca v čebelarstvu, tako da bosta skupaj pregledala obarvanost obročkov pri vaših čebeljih družinah.

V tem obdobju prav tako ne pozabite na spremljanje naravnega odpada varoj in izvajanje apitehničnih ukrepov. Tudi pri tem delu vam bodo priskočili na pomoč terenski svetovalci. Poleg tega vam bodo s terensko analizo medu lahko pomagali še pri ugotavljanju izvora medu. Skupaj lahko preverita tudi izpolnjevanje čebelarke dokumentacije ter ustreznost zapisov na nalepkah za med. Terenski svetovalci v čebelarstvu bodo z veseljem odgovorili tudi na vsa vprašanja čebelarjev začetnikov.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Tristopenjski indikator obarvanosti čebel za pravilno osnovno odbiro kranjske čebele

Foto: Franc Šivic

Svetovanja terenskih svetovalcev v maju

Datum	Ura	Izvajalec	Kraj	Kontakt
Svetovanje o oskrbi čebeljih družin				
9. maj	18.00	Dušan Milinkovič	Čebelarški dom Selo pri Otovcu	g. Milinkovič 031/651 006
12. maj	18.00	Franc Kobe	Grm Novo mesto – Center biotehnike in turizma	g. Kobe 041/940 606

Urniki usposabljanj v maju

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. **Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS!** Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si. **Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu** izvajamo v osnovni

obliki s celotno snovjo, potrebno za izdajo potrdila udeležencem, ter v krajši obliki za obnovitev znanja. Za izvedbo predavanja Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu mora biti prijavljenih najmanj 15 udeležencev. Potrdila bodo lahko takoj prejeli tisti čebelarji, ki se bodo prijavili do dva dni pred predavanjem in uspešno opravili preverjanje znanja!

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
Zagotavljanje kakovosti čebeljih pridelkov					
7. maj	16.30	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Tomaž Samec	Pohorska vila, Pivola 10, Hoče	g. Pušnik 041/610 110
7. maj	16.30	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	ČRICG, Rožna dolina 50a, Lesce	ga. Bunderla 031/628 499
8. maj	16.30	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	Center biotehnike in turizma – Grm, Sevo 13, Novo mesto	ga. Liseč 07/393 47 09
20. maj	16.30	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kandolf Borovšak 040/436 514

Usposabljanja iz Programa ukrepov na področju čebelarstva

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
5. maj	17.00	Terenski ogledi medovitih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja	Franc Šivic	Krajevna skupnost Solkan, Trg Jožeta Srebrniča 7, Solkan	g. Šuligoj 041/583 596
7. maj	18.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	Milan Meglič	OŠ Selca, Selca, Selca	g. Čenčič 031/741 371
8. maj	18.00	Pomembnost in postopek izvajanja osnovne odbire kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Kulturno promocijski center, Sveti Jurij ob Ščavnici	g. Zinkovič 031/524 792

OBVESTILA ČZS

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
10. maj	17.00	Vzreja čebeljih matic - delavnica	Marija Sivec	Čebelarški dom Polhov Gradec, Polhov Gradec 52	g. Prebil 031/604 309 obvezna prijava!
12. maj	17.00	Vzreja čebeljih matic - delavnica	Marija Sivec	Lovski dom, Rožnik 4, Stari trg pri Ložu	g. Palčič 031/618 900 obvezna prijava
12. maj	18.00	Terenski ogledi medovitih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja	Franc Šivic	Troštova 5, Ig	g. Preinfalk 031/635 934
15. maj	17.00	Apiterapija	Franc Grošelj, dr. med. in Tone Tome	Čebelarški dom, Levstikova 8b, Ilirska Bistrica	g. Skrt 041/484 174
15. maj	18.00	Pomembnost in postopek izvajanja osnovne odbire kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	OŠ Radeče, Šolska pot 5, Radeče	g. Bregar 041/668 305
17. maj	9.00	Izdelava medenih pijač	Franc Absec	Knjižnica Gornja Radgona - ljudska univerza, Trg svobode 4, Gornja Radgona	g. Litrop 040/299 353
17. maj	9.00	Vzreja čebeljih matic	Milan Starovasnik	GD Britof	g. Tiringar 041/971 121
17. maj	15.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	Marija Sivec	KS Dob, Ulica 7. avgusta, 1233 Dob pri Domžalah	g. Koderman 041/244 590
19. maj	17.00	Terenski ogledi medovitih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja	Franc Šivic	Čebelarški dom Brode	g. Novak 041/590 166
22. maj	18.00	Pomembnost in postopek izvajanja osnovne odbire kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Grm Novo mesto - center biotehnik in turizma, Sevno 13, Novo mesto	ga. Lisec 07/393 47 09
26. maj	17.00	Terenski ogledi medovitih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja	Franc Šivic	ČZS Lukovica	g. Alauf 041/661 098
29. maj	18.00	Pomembnost in postopek izvajanja osnovne odbire kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Pri Atelšku, Povir 52, Sežana	g. Atelšek 041/649 142
31. maj	8.30	Vzreja čebeljih matic - delavnica	Milan Starovasnik	Plemenilna postaja Kamniška Bistrica	g. Finžgar 041/633 185 obvezna prijava
2. jun.	17.00	Terenski ogledi medovitih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja	Franc Šivic	Ivarčko jezero pri Kotljah	g. Kerbev 051/355 075

Usposabljanje Nacionalnega veterinarskega inštituta – Zatiranje varoze čebel v letu 2014 (Uredba)

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
5. maj	19.00	Ugotavljanje in zatiranje varoj v letu 2014	mag. Ivo Planinc dr. vet. med.	Osnovna šola Dobravlje	g. Turk 041/724 831
6. maj	16.00	Zdravstveno varstvo čebel	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Kulturno poslovni center Majšperk	ga. Vedlin
6. maj	17.00	Zdravstveno varstvo čebel – zatiranje varoze čebel v letu 2014	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Center požarne varnosti, Kolčevo 2, Domžale	g. Kladnik 041/653 107
6. maj	18.00	Ugotavljanje in zatiranje varoj v letu 2014	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	Sejna dvorana, Srednješolski center Postojna	g. Posega 031/280 247
7. maj	19.00	Zdravstveno varstvo čebel – zatiranje varoze čebel v letu 2014	Suzana Skerbiš, dr. vet. med.	Povir 52a, Sežana	g. Atelšek 041/649 142
8. maj	17.00	Zdravstveno varstvo čebel – zatiranje varoze čebel v letu 2014	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Gostilna Delalu, Ravne na Koroškem	g. Kerbev 051/355 075
8. maj	18.00	Zdravstveno varstvo čebel – zatiranje varoze čebel v letu 2014	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	Dom čebelarjev Brode, Brode 37, Škofja Loka	g. Novak 041/590 166
8. maj	18.00	Ugotavljanje in zatiranje varoj v letu 2014	Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.	Center biotehnik in turizma – Grm, Sevno 13, Novo mesto	g. Kobe 051/307 415
10. maj	8.00	Zdravstveno varstvo čebel	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Pivola	g. Pušnik 041/610 110
13. maj	16.00	Zdravstveno varstvo čebel – zatiranje varoze čebel v letu 2014	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Kulturno večnamenska dvorana, Juršinci	g. Kržan
14. maj	17.00	Ugotavljanje in zatiranje varoj v letu 2014	Suzana Skerbiš, dr. vet. med.	Nova vas 4 a, Nova vas	g. Car
14. maj	18.00	Ugotavljanje in zatiranje varoj v letu 2014	Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.	OŠ Leskovec pri Krškem	g. Šiško 051/671 763
14. maj	19.00	Ugotavljanje in zatiranje varoj v letu 2014	mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.	OŠ Apače	g. Tropenauer 031/500 808
15. maj	17.00	Zdravstveno varstvo čebel	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	ČRIGG, Rožna dolina 50a, 4248 Lesce	ga. Bunderla 031/628 499

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
21. maj	19.00	Ugotavljanje in zatiranje varoj v letu 2014	mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.	Čebelarški dom Beltinci	g. Semen 031/787 235
22. maj	17.00	Zdravstveno varstvo čebel	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Kulturni dom, Vojnik	g. Krajnc 031/393 856
22. maj	18.00	Ugotavljanje in zatiranje varoj v letu 2014	Anita Vrničar Novak, dr. vet. med.	Kulturni dom, Semič	g. Pavlin 031/636 205
27. maj	17.00	Zdravstveno varstvo čebel	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	Lukovica	g. Borko 051/637 204
28. maj	18.00	Zdravstveno varstvo čebel – zatiranje varoze čebel v letu 2014	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Dom krajanov, Tabor	g. Gržina 040/166 190
28. maj	19.00	Ugotavljanje in zatiranje varoj v letu 2014	mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.	Čebelji gradič, Rogaševci	g. Kisilak 041/723 410

VZREJALIŠČE ČEBELJIH MATIC GABER

Pri nas lahko kupljene označene čebelje matice prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Vzrejališče je odobril Kmetijski inštitut Slovenije. Tel.: 03/546 14 47 GSM: 031/705 961

KÖNIGIN

Čebelarški stroji neposredno od madžarskega proizvajalca!

Točila za med, stroji za odkrivanje satovja, kuhalniki voščini ter drugi stroji in pripomočki iz 100% nerjavečega inoxa po izredno ugodni ceni.

PONUDBA:

Točila za med z 230 V ali 12 V motorjem in kontrolorjem, za okvirje AŽ:

Samoobračalno kasetno točilo za 4 satnike – 1070 €

Samoobračalno kasetno točilo za 12 satnikov – 1690 €

Radialno točilo za 4 satnike – 1200 €

Stroj za odkrivanje satja – 1765 €

Stroški dostave: 65 €/stroj

Cene vsebujejo DDV.

KONTAKT / MAJA ŽIŽEK / Tel.: 040 464 265 / maja.zizek@konigin-trade.com / www.tocilozamed.si / www.konigin-trade.com

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK

Največje slovensko vzrejališče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami Vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja Vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Prevzeti jih je mogoče osebno, lahko pa Vam jih pošljemo tudi po pošti. Ponujamo tudi svež matični mleček lastne pridelave ter nekaj rezernih čebeljih družin.

Čebelarstvo PISLAK BALI

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

Čebelarji, ugodno samo za vas!

Na voljo v Mercatorju, v verigi poslovalnic Cash & Carry. Lasten prevzem v 13 enotah Cash & Carry. Možnost dostave. Pridite in se prepričajte.

Cash & Carry prodajalne: Ljubljana, tel.: 051 285 442 • Lucija, tel.: 051 285 437 • Ptuj, tel.: 051 285 410 • Škofja Loka, tel.: 051 285 430 • Bled, tel.: 051 285 425 • Naklo, tel.: 030 991 108 • Novo Mesto, tel.: 051 285 441 • Sempeter pri Gorici, tel.: 051 285 435 • Levec, tel.: 051 285 288 • Postojna, tel.: 051 285 119 • Murska Sobota, tel.: 051 285 431 • Krško, tel.: 051 285 378 • Maribor, tel.: 051 288 309.

Mercator

Cash&Carry

PRODAM

Seme ajde, sorte Čebelca, tel.: 041/620 850.

Cvetni prah, zamrznjen, tel.: 041/254 987.

Cvetni prah, letošnji osmukanez iz neokrnjenih alpskih dolin, tel.: 040/321 556.

Cvetni prah, letošnji, svež, zamrznjen, iz neokrnjene Cerkljanske, tel.: 031/292 577.

Akacijev, cvetlični, kostanjev in gozdni med, cena po dogovoru, tel.: 031/574 855.

Akacijev, lipov, kostanjev, gozdni in hojev med, cena po dogovoru, tel.: 041/252 695.

Akacijev, kostanjev in cvetlični med; sprejemam tudi naročila za matice in matičnike, tel.: 070/492 593.

Akacijev, gozdni, lipov in cvetlični med, pridelan v Sloveniji, ter čebelje pridelke in izdelke (medica, sadje v medu), količinski popust, tel.: 031/533 628.

Kostanjev in hojev med, pakiran po 25 kg, tel.: 051/412 466.

100 kg gozdnega medu v sodih, po ugodni ceni, z dostavo, tel.: 031/541 900.

Dve rezervni družini na AŽ-satih (Ptuj), tel.: 041/652 729 (popoldne!).

Čebelje družine na AŽ-satih (Novo mesto), tel.: 041/868 121.

Čebelje družine na AŽ-satih (Dol pri Ljubljani), tel.: 040/470 897.

Čebelje družine na AŽ-satih (okolica Krškega), tel.: 064/106 244.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih, prave kranjice, prevzem po dogovoru (okolica Kranja), tel.: 031/694 913.

Čebelje družine na 5 ali 6 LR-satih, tel.: 031/712 876.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih, tel.: 031/381 124.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih, tel.: 041/695 246.

Čebelje družine na AŽ-satih z lanskimi maticami (Škofja Loka - Poljanska dolina), tel.: 031/803 119.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih (Ivančna Gorica), tel.: 041/807 211.

Več čebeljih družin s starimi AŽ-panji (Vipavska dolina), tel.: 05/364 63 33 (zvečer).

Več čebeljih družin na 5, 7 in 10 AŽ-satih, lanske matice, družine so zdrave in močne, tel.: 031/819 809.

Več čebeljih družin na LR-satih ter vosek, tel.: 041/661 576.

Dve čebelji družini na 7 in 10 AŽ-satih ter sončni talilnik (okolica Kranja), tel.: 031/846 674.

Pet rezervnih družin na 7 in 5 satih (Golnik), tel.: 041/751 177.

10 čebeljih družin na AŽ-satih (okolica Ptuja), tel.: 031/376 108.

10 čebeljih družin, 5-satne prašilčke, lanske označene matice (Savinjska dolina), tel.: 041/676 593.

14 čebeljih družin na standardnih LR-satih, lahko tudi s panji, ter nekaj družin na AŽ-satih (okolica Črnomlja), tel.: 041/707 402.

20 čebeljih družin v novih LR-panjih in točilo za med, potrebno manjših popravil, tel.: 040/725 206.

Dvoetažne 10-satne AŽ-panje, tel.: 041/241 216.

Trietažne 10-satne AŽ-panje, cena po dogovoru, tel.: 041/744 907.

10-satne AŽ-panje, hojev med v sodih, tovornjak TAM 100 z 72 naseljenimi panji, tel.: 070/753 096.

10- in 7-satne AŽ-panje, 1/1 in 2/3 LR-panje, AŽ- in LR-satnike, tel.: 041/839 496.

12-satne AŽ-panje, stare 6 let, proizvajalec Budja, skupaj s čebelami, ter močne družine z lanskimi maticami na 7 AŽ-satih (Štajerska), tel.: 070/492 593.

LR-panj, popolnoma opremljen, čebelje družine na LR-satih s panji ter prevozni zabojnik (za prevoz z avtomobilsko prikolico) za 10 AŽ-panjev, tel.: 031/674 883.

Malo rabljene 10-satne AŽ-panje (Koroška), tel.: 041/976 462.

Novo 10-satne AŽ-panje, tudi trietažne, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Štiri rabljene 10-satne AŽ-panje, tudi s krmilniki, tel.: 041/241 216.

Štiri LR-panje in tri nakladne AŽ-panje s satnicami ter čebelarško opremo, rabljeno eno leto, tel.: 051/260 383.

10 novih AŽ-panjev proizvajalca Krže, prvič naseljenih lani poleti, tel.: 041/471 150.

10 rabljenih AŽ-panjev, tel.: 041/221 197.

15 novih 10-satnih AŽ-panjev, tel.: 040/253 874.

15 rabljenih 9-satnih panjev, tel.: 051/339 096.

30 novih naseljenih AŽ-panjev in vso čebelarško opremo, tel.: 02/568 41 37.

40 panjev Warre (20 novih, 20 rabljenih), zaradi selitve v tujino, standardnih mer, profesionalne izdelave (Nova Gorica), tel.: 051/776 933.

Zabojnik z desetimi AŽ-panji s čebelami ter panje s čebeljami družinami (Goriška), tel.: 040/747 815.

Prevozni zabojnik z 12 AŽ-panji (Rače Fram), tel.: 031/559 929.

KUPIM

Mini čebelnjak za tri 10-satne AŽ-panje (Cerkno), tel.: 031/292 577.

Majhen čebelnjak za šest 10-satnih AŽ-panjev, brez panjev, opečnata kritina, višina 150, širina 150, globina 80 cm (Maribor), tel.: 041/366 005.

Čebelnjake, izdelane po naročilu, Mizarstvo Malavašič, tel.: 041/633 311.

Lipove AŽ-satnike, lepljene, vrtane, zbite, lahko tudi zažičene, vogali so pobrušeni; kakovosten les in izdelava, ugodno, tel.: 031/753 345.

AŽ-satnike, lipove, vrtane, lepljene, zbite iz kakovostnega lesa, pobrušeni vogali, ugodno, tel.: 041/611 270.

AŽ- in DB-satnike, lahko zažičene (Litija), tel.: 031/533 939.

Satnice, tel.: 041/254 987.

Štirisatno elektronsko samoobračalno točilo, tel.: 031/269 475.

Štirisatno točilo na električni in ročni pogon, pocinkano, tel.: 031/377 991.

Štirisatno električno točilo inox, rabljeno, znamke Logar, tel.: 031/669 627.

Novo osmukalnike in suh propolis, tel.: 031/360 467.

Slovenski čebelar od letnika 1996 do 2011 ter mešani cvetlični in gozdni med, tel.: 041/297 638.

Čebelje roje, tel.: 040/648 719.

Čebelje roje (okolica Sevnice), tel.: 031/217 811.

Čebelje roje, suhe čebele (Goriška, Kras, Postojnsko, Logatec z okolico), tel.: 041/772 399.

Deset ometencev z letošnjimi maticami, konec maja, tel.: 031/395 797.

Čebeljo zalego s čebelami in brez matice, tel.: 040/217 542.

2/3 nakladne LR-panje, tel.: 041/241 216.

Rabljenе novejšę 2/3 LR-panje, tel.: 041/241 216.

Grajševę panje, rabljene, tel.: 041/676 593.

RAZPISI ZA STOJŠČA

Spletna stran ONS: www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php

Telefonski odzivnik (čebelje paše, tehnični in veterinarski nasvet) – tel.: 01/729 61 20

ČD Pivka sprejema vloge za dovoz čebel na akacijevu in gozdno pašo do 15. maja 2014. Pošljite jih na obrazcu »Vloga za namestitev čebel« na naslov: ČD Pivka, Narin 101, 6257 Pivka.

ČD Ig sprejema vloge za dovoz na gozdno in hojevo pašo do 10. maja 2014. Vloge pošljite na naslov: ČD Ig, Troštova ulica 5, 1292 Ig. Ob morebitnem pojavu nepredvidenih paš pokličite poverjenike. Informacije: Jože Piškur: 01/286 22 20 (za k.o. Dobravica, Golo, Zapotok); Jože Intihar: 041/974 170 (za k.o. Iška vas); Franc Tehovnik: 041/351 520 (za k.o. Vrbljene, Tomišelj); Jože Žagar: 041/274 525 (za k.o. Ig).

ČD Bohinj do 22. maja 2014 sprejema pisne vloge za dovoz čebel na gozdno pašo na Jelovici na naslov: Stanislav Žmitek, Stara Fužina 10, 4265 Bohinjsko Jezero, tel.: 031/838 908.

ČD Litija sprejema pisne vloge za kostanjevo pašo do 24. maja 2014 na naslov: Janez Tehovnik, Kresnice 5, 1281 Kresnice, tel.: 041/358 910.

ČD Ljubljana Moste-Polje zbira prijave za dovoz na kostanjevo pašo do 31. maja 2014 oz. do zapolnitve pašnih mest. Prijave pošljite na naslov: Janez Jere, Zgornja Besnica 3a, 1129 Ljubljana Zalog, tel.: 01/367 11 19, 041/988 965.

ČD Selnica ob Dravi poziva vse, ki želijo v tem letu svoje čebele prepeljati na gozdno pašo, da pisne vloge z vsemi potrebnimi dokazili čim prej posredujejo na naslov: Anton Hiter, Sp. Boč 46 b, 2352 Selnica ob Dravi, tel.: 02/671 90 89, 041/579 642 (kličite zvečer). Prevaževalce opozarjamo, da morajo pristojbine za prevoz na pašo poravnati pred dovozom njihovih čebel na pašo.

ČD Tolmin v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše sprejema pisne prijave za dovoz čebel na lipovo pašo do 15. maja 2014. Vloge pošljite na naslov: ČD Tolmin, Čiginj 45, 5220 Tolmin.

ČEBELARSTVO LUZNAR

Janez Luznar, Begunje 170,
4275 Begunje na Gorenjskem
tel.: 030/604 023
cebelarstvo.luznar@gmail.com

Prodaja čebeljih družin in gospodarskih matic

Gospodarske matice z Gorenjske – alpski ekotip (v sodelovanju s KIS-om) in čebelje družine na AŽ-satih (od pet do deset) s panji ali brez njih.

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA

tel.: (01) 755 12 82

faks: (01) 755 73 52

apis.md@siol.net

APIS M&D®

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
16.00–18.00
ob sobotah 9.00–12.00

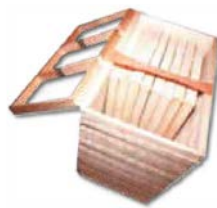
10-SATNI AŽ-PANJI

TRIETAŽNI AŽ-PANJI

PREDELAVA VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,95 €/KG

SATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN, ZBIT
LR-STANDARD LR 2/3

PRAŠILČEK
AŽ 5- IN 7-SATNI

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,95 eur/kg.
- Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek do 5,50 eur/kg.
- Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 € (z izjemo izdelkov, ki so v akciji). Popusti se med seboj ne seštevajo.

GRELNIKI
ZA MED 187 €

KAKOVOSTNA RSF-POSODA
IN TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ IN
DVOTRETIJNSKI LR-PANJ

RSF-ŽICA ZA SATNIKE
250 g 4,8 €,
250 g CINK 2,5 €

KAKOVOSTNE POGAČE STIMULANS

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

Trgovina in proizvodnja: Opekarska 16 na Vrhniki

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNICE
 ☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
 www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
 PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎(01) 729 61 30, e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

Odkupujemo
čebelji vosek.

OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

OSMUKALNIKI ZA
CVETNI PRAH
ZA AŽ IN LR PANJ
IZDELUJEMO TUDI
PANJE Z NOTRANJIM
OSMUKALNIKOM

ČISTEJŠI
SVETLI
PRAH

ZABOJNIKI ZA
PREVOZ AŽ IN
LR PANJEV
PANJEV

NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!

SMS
TEHTNICA

NUDIMO
IZDELAVO
SATNIC
IZ VAŠEGA VOSKA

-MIN. KOLIČINA
VOSKA
10 KG

BEEVITRIN
ZA SPOMLADANSKO
ČIŠČENJE ČEBEL
SREDSTVO ZA
ODSTRANJEVANJE VAROV

SREDSTVO ZA
ODSTRANJEVANJE
POAPNELE
ZALEGE

URNIK BATUJE:
pon-pet 8 00-11 30
12 30-17 00
sob ZAPRTO

URNIK LUKOVICA:
pon-pet 9 00-13 00
13 30-18 00
sob 8 00-12 00

POGONI ZA
TANGENTIALNA,
KASSETNA IN
RADIALNA TOČILA

IZDELUJEMO:
-PRAŠILČKE: 3S,
4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S,
po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S,
10S, po naročilu 11S,
12S

PRIVOŠČITE
VAŠIM ČEBELAM
NAJBOLJŠE!
INVERTNE POGAČE

30% VEČJA STIMULACIJA
SESTAVA:
FRUKTOZA 42%
DEKSTROZA 51,5%
MALTOZA 2,5%
TRIOZA 2%
SLADKOR 2%

IZDELUJEMO TUDI PANJE AŽ KOZINC 11+3.

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelarski-center.si

Zaščitna oprema za
čebelarjenje
Posode in točila za med
Sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele

Nudimo vam:
Voščene šatnice AŽ, LR
Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3
Drobni pribor

Kozarce za med
Pokrovčke s čebeljimi motivi
Stekleničke za propolis
Steklenice raznih oblik in velikosti
Kartonsko in plastično embalažo

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:

Pon., sre., pet. odprto od 9h - 17h

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

**JOŽE PANČUR
1950–2013**

Ko so čebele lani pobirale še zadnji cvetni prah, smo se kamniški čebelarji poslovili od našega člana Jožeta Pančurja. Jože je čebelaril v mirnem okolju svojega rojstnega kraja Oševka pri Kamniku. Čebelariti je začel po smrti svojega očeta. V njegovem čebelnjaku je bilo vedno najmanj 80 čebeljih družin, zanje pa je skrbel skupaj z ženo Danico in sinom Iztokom. Bil je velik ljubitelj narave, saj so poleg čebel v njegovem domu našle zavetje tudi številne druge živali. Bil je član upravnega odbora ČD Kamnik, v katerem je bil dejaven vse do svoje smrti. Za njegovo delo mu je ČD Kamnik podelilo odličje Antona Janše III. stopnje.

Kamniški čebelarji

**SLAVKO NERED
1928–2013**

Julija lani smo se člani ČD Stična poslovili od našega dolgoletnega člana in dobrega čebelarja Slavka Nereda iz Šentvida pri Stični. Njegova čebelarstva pot se je začela, ko je kot 15-letni fant vzljubil čebele in pri sosedu napravil svoje prve družine. Čebele so ga vodile naprej in iz prvih družin je čez leta napolnil čebelnjake. V ČD Stična se je vključil takoj po njegovi ustanovitvi in bil naš član polnih 70 let. Bil je dober čebelar, vedno pripravljen deliti svoje izkušnje in nasvete. To dokazujeta tudi odličji Antona Janše III. in II. stopnje, ki ju je prejel za svoje delo v čebelarstvu. Svoje zadnje ure je preživel pri čebelah v svojem čebelnjaku. Člani ČD Stična se mu iskreno zahvaljujemo za vse njegovo delo v društvu in dobre nasvete.

ČD Stična

**VINKO ERJAVEC
1933–2013**

Č e b e l a r Vinko Erjavec je umrl lani, na sam god sv. Ambroža. Od njega smo se s praporom poslovili na pokopališču v Kočevju. Pokojni se je rodil 15. januarja 1933 v Višnji Gori. Prvo zaposlitev je našel v Rudniku Kočevje. Pozneje je postal vrhunski varilec žlahtnih kovin. Čebelariti je začel leta 1960. Sredi Roga si je v prazni kočevski vasi postavil lep čebelnjak z bivalno enoto. Svoje čebelice je razvijal po potrebi. V najboljših letih je čebelaril tudi v 50 in več panjih. Sinu, ki ga je zadnja leta navdušil za čebelarstvo, je zapustil 15 čebeljih družin. Prijatelj Vinko je bil zgleden član ČD Kočevje. Za zasluge pri napredku društva je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Dragega prijatelja bomo pogrešali in ohranili v lepem spominu. ČD Kočevje

**ANTON LEBAN
1928–2013**

D a v n e g a leta 1958 je Anton Leban na vrtu OŠ Prvačina postavil prve panje s čebelami, kmalu potem pa si je nad Prvačino uredil čebelnjak. Čebele je prevažal na pašo z avtomobilsko prikolico in s tovornjakom. Leta 1976 je bil med ustanovitelji ČD Šempeter. Do nedavnega je bil stalni član UO ČD. Dolga leta je bil poverjenik ČD v Prvačini. Deloval je v komisiji za pasišča, več let je bil čebelarski preglednik, dva mandata pa je bil tudi društveni blagajnik. Bil je mentor čebelarskega krožka na OŠ Dornberk. Prejel je vsa tri odličja Antona Janše, torej III., II. in I. stopnje. Od kolega Toneta smo se 28. avgusta 2013 poslovili na pokopališču v Prvačini. Zaradi priza-

devnosti in nesebičnega dela v čebelarstvu je bil med kolegi cenjen in spoštovan. Takšen bo tudi ostal v našem spominu. ČD Šempeter

**RUDI PASARIČ
1945–2013**

Lani je v 68. letu življenja umrl Rudi Pasarič. Čebelariti je začel leta 1995 z 8–11 panji. Sam je izdelal čebelnjak in čebelaril nad svojo hišo v Podsmihelu nad Laškim. Vse do smrti je bil član UO ČD. Odkar je postal čebelar, je bil dejaven v društvu, bil je eden od zaslužnih za postavitev stalne čebelarske razstave v Zdravilišču Laško. Delo s čebelami mu je veliko pomenilo, po njegovem vzoru pa bo naprej čebelaril sin Aleš. Rudi je za svoje delo v društvu leta 2008 prejel odličje Antona Janše III. stopnje, leta 2012 ob 110-letnici društva pa tudi priznanje za zasluge pri razvoju čebelarstva in delu društva. Laški čebelarji smo izgubili prizadevnega čebelarja. Hvaležni smo mu za njegovo delo. Pogrešali ga bomo in ga ohranili v trajnem spominu. ČD Laško

**IVAN IVANČIČ
1930–2013**

Lani smo se poslovili od našega dolgoletnega člana Ivana Ivančiča z Runarskega na Blokah. Skupaj s še sedmimi čebelarji je leta 1977 znova oživil delo ČD Bloke. Nekaj več kot deset let je bil tudi predsednik ČD, mentor mladim čebelarjem in dejaven član Občinske čebelarske zveze Cerknica. Za svoje nesebično delo je prejel odličje Antona Janše I. stopnje. Spomin nanj in na njegovo delo bomo bloški čebelarji ohranili s hvaležnostjo in spoštovanjem.

Dušan Kaplan, ČD Bloke

Batni inhalator Me100

Cena 48,74 €
cena vključuje DDV

- Z razpršilnikom spremenimo čaje, propolis in med v terapijski aerosol.
- Napajanje 220 V.

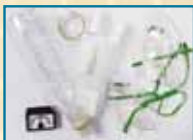

Set
Me100

Ultrazvočni inhalator Me120Plus

Cena 119,00 €
cena vključuje DDV

- Z ultrazvočno metodo spremenimo čaje, propolis in med v terapijski aerosol.
- Z Me 120 Plus lahko z aerosolom napolnimo prostor.
- Napajanje 220 V.

Set
Me120Plus

API-AEROSOL 1

- Maska z zapornimi ventili,
- ustnik,
- cev,
- nastavek za panj z zapornim ventilom.

Cena kompleta AA-1 skupaj z DDV je 18,20 €

API-AEROSOL 2

- Maska z zapornimi ventili,
- ustnik,
- cev,
- nastavek za panj s prisilnim potiskom in regulacijo,
- 12 V napajanje.

Cena kompleta AA-2 skupaj z DDV je 64,90 €

Medikoel d. o. o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica
t: 04 537 85 10, m: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com

Glasiło Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 51471729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Spletne strani ČZS: www.czs.si. Slovenski čebelar: www.czs.si/slovenskicebelar.php. Opazovalno-napovedovalna služba: www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php. Avtomatski telefonski odzivnik - tel.: 01/729 61 20. Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika: vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 13. in 17. uro, www.czs.si/knjiznica.php. Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si. Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php. Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE: Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si. Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php.

Priznana rejska organizacija: dr. Peter Kozmus, strokovni vodja: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si. Opazovalno-napovedovalna služba: Jure Justinek, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, jure.justinek@czs.si, telefonski odzivnik: 01/729 61 20, www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php. Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 13. in 17. uro): 01/729 61 11, www.czs.si/knjiznica.php. Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si. Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php. Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/ 729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Augustin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Tanja Magdič, svetovalka specialistka za ekonomiko: 01/ 729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si, Nataša Klemencič Štrukelj, administrativna delavka, 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Augustin, Marko Borko, Janez Gregori, prof. biol., Maksimiljan Gržina, Borut Preinfalk, dr. vet. med., dr. Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Milena Urh, Tone Žakelj

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrti strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 200 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi).

Naklada: 7600, tiskano: 25. 4. 2014

Glasiło Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

IZDELUJEMO

PRAŠILČKE (5s, 7s, 9s, 10s, 12s); AŽ-PANJE (9s, 10s, 11s, 12s)
TRIETAŽNE AŽ (9s, 10s, 12s); KIRARJEVE PANJE (srednje, velike)
LR-PANJE

VSE VRSTE PITALNIKOV

ČEBELARSTVO, MIZARSTVO
DAMJAN MEDVED S.P.

**AKCIJA
PITALNIKI**

KUHINJE IN VSE VRSTE OMAR

Dragonja vas 1,
2326 Cirkovce
tel.: 040 217 542
info@medekmali.com
www.medekmali.com

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

ČEBELARSTVO - IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME - TRGOVINA

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljične satnike AŽ
- satnike LR, LR 2/3
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojišča
- kovinska razstojišča
- kozice 11 in 14 satne
- usipalnice lesene
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev-lesice
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- čebelarske lopatke
- prečne zapore
- vijake za prečne zapore
- dvo in tro satne panjičke
- izolacijske kasete (eno ali dvo satne)

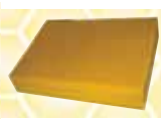
MATIČNA REŠETKA

ZAŽIČENE SATNICE

SATNIKI

PREDELAVA VOSKA
V SATNICE

ČEBELJEPOGAČE

OJAČANA RAZSTOJIŠČA

DVO IN TRI SATNI
PANJIČKI

SMUKALEC ZA CVETNI PRAH

SMUKALNA MREŽICA

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO
4% POPUST PRI
GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 50 EUR V NAŠI PRODAJALNI.
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s
paketno pošto.

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU